Europos LIETUVIS

Nr. 32(623). 1960. VIII. 18 — Londonas, 1960 metų, rugpiūčio mėn., 18 d. — XIV metai

109670

GREAT BRITAIN PAID 1½D 17 AUG 60

Vokietijos kairė suka dešinėn?

RAŠO Mečys Musteikis

Ikišiolinė Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos — sutrumpintai vadinamos SPD — politinė kryptis aiškiai buvo palinkusi į kraštutinę kairę ir labai prieštaravo V. Vokietijos krikščionių demokratų — sutrumpintai vadinamų CDU/CSU — vedamajai dabartinei linijai. Tie prieštaravimai ypač griežtai pasireiškė užsienio politikos — krašto gynybos klausimais, kurie Vokietijos likimui didele dalimi yra tiesiog gyvybinės reikšmės. Tačiau praeitais metais iškilo pirmieji nauji SPD posūkiai vidaus politikoje, o šiais metais ir užsienio politikos bei krašto gynybos srityje. Į šias visas apraiškas čia mes pažvelgsime ir apsvarstysime susidariusią naują padėtį, dalinai reikšmingą ir Vakarų pasaulio politikai.

Kas privertė SPD daryti naują posūkį?

Priežasčių keisti savo politinei programai SPD turėjo ne vieną, bet svarbiausioji jų buvo, tur būt, ta, kad jau tris kartus iš eilės pralaimėjo Vak. Vokietijos parlamento — vokiečių vadinamojo Bundestago — rinkimus. Paprastai po kiekvienų rinkimų pralaimėjusios partijos ieško priežasčių, kodėl rinkimus pralaimėjo ir kodėl laimėjo priešinga partija. Po paskutiniųjų Bundestago rinkimų SPD gerai išstudijavo susidariusią padėtį ir įsitikino, kad CDU/CSU rinkimus laimėjo dėl savo aiškios užsienio politikos ir laisvojo ūkio sėkmingos sistemos, atnešusios kraštui „ūkinį stebuklą" bei nuolatos keliančios gyvenimo lygį. Tauta bijojo SPD miglotos užsienio politikos ir eksperimentų (galimų suvalstybinimų bei vyriausybės planavimo) krašto ūkio srityje. Šios priežastys ir buvo pagrindinės, privertusios SPD ieškoti naujų kelių.

Per praeitus Bundestago rinkimus nema ža balsų laimėjo ir SPD, bet tai buvo daugiausia komunistų balsai; V. Vokietijoje uždraudus komunistų partiją, jos nariams Maskvos oficialiai buvo įsakyta balsuoti už SPD. Daug didesnį pasisekimą ir nuolatinį balsuotojų prieauglį SPD turi kraštų (provincijų) parlamentų, vadinamų Landtagų, rinkimuose, kur neegzistuoja užsienio politika ir negraso suvalstybinimai, nes šios sritys kraštams nepriklauso. Landtaguose CDU/CSU tik koalicijoje su mažesnėmis partijomis gali atsverti socialdemokratus. Šitokie pavyzdžiai Landtagų rinkimuose taip pat paskatino SPD keisti savo ikišiolinę politinę liniją.

Dar vienas labai svarbus faktorius, privertęs SPD apsigalvoti, yra, be abejo, vis didėjąs Sovietų Sąjungos agresyvumas. Iki šiol SPD buvo įsitikinusi, jog su Sovietų Sąjunga galima susitarti (ir atsiekti visos Vokietijos susijungimo) jai pataikaujant, atsisakant ginklavimosi, atsisakant ryšių su Vakarais, siekiant „beblokės" politikos ir tokią politiką propaguojant. Šitokiai Vokietijos socialdemokratų linijai prieštaravo beveik visos Vak. Valstybių gimininingos socialdemokratų partijos, pastatydamos SPD labai nepatogion, net izoliuoton padėtin.

Visi šitie veiksniai SPD viduje rado tokį atgarsį, kad iššaukė tarpusavio didelius nesutarimus, iškilusius viešumon. Grėsė net partijos skilimas. Buvo aišku, kad turi būti daroma kas nors radikalaus.

Pirmasis posūkis

Pirmasis radikalus posūkis buvo padarytas 1959 m. lapkričio 13-15 dienomis SPD nepaprastame partijos suvažiavime Bad Godesberge. Tris dienas 350 SPD įgaliotų atstovų karštai (kartais net dramatiškai) ginčijosi ir aptarė SPD vadovybės paruoštus partijos pragramos pakeitimus. Paskutiniąją dieną naujoji programa, tik 16-kai atstovų balsuojant prieš, buvo priimta ir patvirtinta. Jos svarbiausieji pakeitimai yra šie:

1. SPD pripažįsta būtinybę laikyti karines pajėgas krašto gynybai. Koks radikalus posūkis padarytas šiuo nutarimu, galima suprasti iš to, kad nuo pat pradžios iki šiol SPD kovojo prieš karinės prievolės įvedimą V. Vokietijoje, o ją įvedus, labai plačiu mastu skatino naujai šaukiamuosius atsisakyti karinės tarnybos, kaip nesuderinamos su sąžine...

2. Žaliavų ir stambiosios pramonės suvalstybinimas nuo šiol nelaikomas svarbiausiąja socialdemokratiškosios ūkio politikos problema. Suvalstybinimai galėsią būti tik viena iš daugelio priemonių viešajai kontrolei, sulaikyti ūkio jėgos piktnaudojimui. Varžybos ir laisva privati iniciatyva pripažįstami kaip aiškūs ūkio elementai. Privati nuosavybė specialiu nuostatu naujojoj programoj neaprėžta nė stambiajai pramonei.

3. Atsisakoma kovos prieš religiją ir Bažnyčią. Socialdemokratija nuo šiol nebūsianti pasaulėžiūrinė, nes ji nesanti koks nors religijos pakaitalas. Socialdemokratų partija vertina Bažnyčias ir religines bendruomenes, jų ypatingą paskirtį ir savarankumą ir pritaria jų viešajai teisinei apsaugai. (Šitokis santykių su Bažnyčiomis ir relig. bendruomenėmis apipavidalinimas ir atsisakymas partijai būti pasaulėžiūrine daugelio SPD delegatų tarpe buvo iššaukęs labai aštrių priešpasisakymų, tačiau be pasekmių).

Rezervuoti naujo posūkio vertinimai

Minėtos SPD naujovės krašte iššaukė gyvus pasisakymus ir spėliojimus. Neutralioji spauda mano, kad socialdemokratai nuo širdžiai, be apgaulės, atsisako dogmatinio marksizmo, kuris dabartiniams laikams jau netinkąs, tačiau šis SPD posūkis yra toks staigus, kad verta jį priimti rezervuotai ir palaukti, kaip tolimesnė SPD politinė raida klostysis.

Aiškų nepasitikėjimą išreiškė CDU/CSU partijos vadai ir spauda, prileisdami, kad tai yra tik priešrinkiminis triukas vilioti balsuotojams. Dabartinis V. Vokietijos ūkio ministeris prof. L. Erhard mano, kad SPD su savo ikišioline socialine politika taip beviltiškai įklimpo, jog, norint per rinkimus laimėti balsų, nieko kita neliko, kaip keisti programą. Tačiau naujoji programa, esą, taip suredaguota, kad joje nematyti jokio aiškaus įsipareigojimo — ji palieka laisvas rankas ir ikišiolinei SPD politikai, vadinas, suvalstybinimui ir prievartiniam ūkiui.

Aktyviausias SPD veikėjas ir vyr. vadovybės vicepirmininkas H. Wehneris tik ką paskelbus naująją SPD programą pareiškė, jog tuo atveju, jei socialdemokratai laimėtų rinkimus ir prieitų prie valdžios vairo, tai į šią programą nereikia žiūrėti kaip į tokią, kuri vyriausybę saistytų...

Katalikų Bažnyčios atstovai — V. Vokietijos vyskupai į SPD naują linkmę kreipia didelį dėmesį, ją vertina ir skatina tikinčiuosius žiūrėti į tai rimtai, tačiau paskutinio žodžio netaria; reikią palaukti ir įsitikinti, kaip toji programa pasireikš praktinėje SPD veikloje, gyvenime. (ELI)

Liudininko pasakojimai

AŠ MAČIAU, IŠ KUR ATSIRADO TOJI „LIAUDIES VALIA"

Girdėjusio ir mačiusio liudijimas (2)

Turėdmas „specpareigūno" leidimą, dabar sutiktasis tautietis anuomet, prieš 20 metų, maišėsi Lietuvos Valstybės teatro užkulisiuose, kai tenai vyko tragiškiausias vaidinimas: „liaudies seimo" posėdžiai.

Štai jis tęsia pasakojimą, kaip Povilas Pakarklis, Dekanozovo paskirtas teisingumo ministeris, jaudinosi, kad iš Maskvos dar neatsiuntė teksto kalbos, kurią jis, Pakarklis, turėjo tame spektaklyje atkalbėti.

— Pakarklis atrodė lyg žuvis ištraukta iš vandens. Slampinėjo nuo vieno prie kito ir vis bandė atkreipti dėmesį, kad, žiūrėkite gi, mano kalbos nėra. Bet vietiniai ir sovietiniai partijos šulai visiškai nesijaudino dėl Pakarklio trypčiojimo. Pakarklis dar ne partietis, šviežias perbėgėlis, prokuroro padėjėjas buržuaziniame apygardos teisme, atrodė kaip ką tik iš piemenų išaugęs pusbernis mėtytų ir vėtytų bernų kompanijoj. Jis vis mėgina įtikinti, kad gal reikia posėdžio atidarymą atidėti, nudelsti, bet Niunka, paspaudęs mygtuką antram skambučiui, dabar žvilgčiojo ne į Pakarklį, o į laikrodį. Lygiai 12-tą jis paspaudė mygtuką trečiajam skambučiui.

Kažin kas taip patvarkė, kad po trečiojo skambučio salėje buvo ir šviesos užgesintos, visiškai taip, kaip vaidinimuose. Gal šviesų tvarkytojai taip padarė tik iš papratimo, o gal ir norėjo parodytl, kad čia tikras vaidinimų vaidinimas...

Scenon išėjo „primadona" — Justas Paleckis, „einąs prezidento pareigas"... Paskui jį — visi Dekanozovo prieš mėnesį paskirtieji ministeriai, su premjero pareigas einančiu profesorium Krėve priešaky. Kaip ir pridera spektaklyje, sceną nužėrė prožektorių šviesa. Paleckio ir jo ministerių akys, o gal ir sąžinė, pabūgo tokios šviesos: visi kaip vienas pakėlė delnus prie veidų ir stengėsi paslėpti juos nuo... nežinau nuo ko labiau, ar nuo prožektorių, ar nuo tautos akių.

Bet iš tamsos atėjo jiems padrąsinimas. Aptemdytoje salėje susirinkę šešėliai sustojo, ėmė ploti ir šaukti — nebe įprastą lietuvišką „valio", o rusišką „ura".

Paleckis sako atidaromąją kalbą. Išgarbinęs „Lietuvos revoliucijos" įvairius momentus ir ypač pagarbinęs lietuvius, pagul džiusius savo galvas kovose prieš Lietuvą, Rusijos revoliucijoje ir pilietiniame kare, staiga isteriškai sušuko:

„Visos tos kovos ir aukos... ilgai buvo ir būtų dar likusios be vaisių, jei ne ta brolišk koji pagalba, kurios susilaukėme iš višada mums brolišku ir draugiškų didžiosios Sovietų Sąjungos tautų ir kurią mums atnešė tautų išvaduotoja Raudonoji Armija!"

Negailėčiau tuzino konjako bonkų Paleckiui, kad jis dabar pasisakytų, ar jis tuos žodžius sakydamas jautė ties savo kojomis tuos šešis brolišku pagalbininkus, gulinčius po prezidiumo stalu į salę nukreiptais automatais, ar gal tada dar neijam, „prezidentui", dar nebuvo visiškai atskleista „brolškosios paramos" technika.

Kalbos pabaigoje Paleckis pamiršo materializmą ir perėjo į metafizinį pasaulį. Pasigyrė apturėjęs apreiškimą. Esą, „man šiuos žodžius berašant, lyg koks simbolis, saulė staiga pasirodė iš už debesų ir viską nušvietė. Taip tegul nušviečia mūsų tėvynę Stalino konstitucijos saulė!"

Po tos „pranašingos" kalbos buvo sudaromas seimo prezidiumas, komisijos, priimama dienotvarkė, priimtas prof. Krėvės lakoniškai pareikštas „liaudies vyriausybės" atsistatydinimas, išklausomi „darbininkų ir valstiečių" sveikinimai...

Dienotvarkės priėmimas vyko jau tokia tvarka, kaip tai Maskvoj daroma. Ją pasiūlė ne vyriausybė (seimo organizatoriai), ne seimo prezidiumas, bet neva atstovai „iš vietų", neva „atsitiktinai", neva kaip ir „iš pačios liaudies gelmių". Bet tos „gelmės" visgi buvo tame pačiame ratelyje, kurs pertraukų ir net posėdžių metu nuolatos zujo užkulisiuose. Pirmą klausimą, dėl valstybinės santvarkos Lietuvoje, pasiūlė prezidiume sėdėjęs J. Grigalavičius. Patį „karščiausią" punktą, dėl Lietuvos įsijungimo į Sovietų Sąjungą, pasiūlė Sniečkus. Žemės klausimą pasiūlė valdžios kanceliarijos viršininkas Bauža. Bankų ir pramonės nacionalizacijos klausimą pasiūlė vėliau profsojūzų vadu tapęs Baranauskas. Siūlytojai turėjo pasidalinę korteles su klausimų pavadinimais, ir jie taip vikriai vienas po kito tuos siūlymus skaitė, kad Gedvilas (kuris svarbesniais momentais vis ėmėsi pavaduoti pirmininką senį Adomauską) vos spėjo kalbėti formulę: „Kas už, kas prieš, nėra, priimta". Tik vienu momentu Gedvilas nepastebėjo, kad Adomauskas (Gedvilo nepasiklausęs) davė žodį Bieliauskui, kurs neturėjo kortelės su pavedimu pasiūlyti dienotvarkės punktą, bet kuris (dar neprityręs vyrukas!) sugalvojo ir pasiūlė vieną klausimą savo (liaudies!) iniciatyva. Jo siūlymas buvo — nutarti peržiūrėti visų politinių kalinių bylas ir visus juos, ne vien komunistus, paleisti namo...

Čia Gedvilas (slaptas partietis jau nuo 1934 metų) užprotestavo. Tegu, girdi, liaudies seimas nesikiša ne į savo reikalus! Yra teisingumo ministeris, yra prokuratūra, jie susitvarkys su tuo reikalu. Ne iš tų „liaudies gelmių", iš kurių „reikia", iškilęs pasiūlymas atmetamas. Užtat geresnio pasisekimo susilaukia šį kartą nuo scenos į salę nuvarytas aktorius ir režisorius Romas Juknevičius. Tiesa, siūlydamas Juknevičius lyg ir žvilgčiojo į kortelę... Gal ir iš užkulisių jam perduotą... Jo pasiūlymas buvo: kad posėdžių valandos būtų iš ryto nuo dešimtos ligi antros, o po pietų — nuo penktos iki aštuntos. Tas svarbus pasiūlymas buvo tuojau priimtas. Jis ypač buvo svarbus vis dar tebesinervuojančiam Pakarkliui. Buvo jau antra valanda, vadinas, laikas pietų pertraukai. O gal gi per tą laiką atskris lėktuvas iš Maskvos, o gal gi atveš Pakarklio rolę... Rolė Pakarkliui paskirta nepaprasta: jis turi referuoti antrąjį, Sniečkaus pasiūlytąjį klausimą, apie Lietuvos įsijungimą į sovietus. Improvizacijų tokiame reikale negali būti. Reikia referuoti tikrą „liaudies valią". O ta valia dar neatskrido iš Maskvos... Todėl Pakarkliui pertraukos reikia labiau, negu bet kam kitam...

(Bus daugiau)

Septynios DIENOS

VIS TIEK ŠTIPRIAUSIA PASAULYJE

Prez. Eisenhoweris atkreipė kongreso dėmesį į Chruščiovo grasinimus pulti Ameriką raketomis.

Nepaisant tai, prezidentas neprašė papildomų sumų ginklavimosi reikalams, tvirtindamas, kad Amerika vis dėlto tebėra kariškai pati pajėgiausia valstybė pasaulyje.

Jis tik prašė skirti 500 milijonų paramai užsieniams ir 100 mil. bendram saugumo fondui.

24 MYLIOS ERDVĖJE

Pakeltas į viršų lėktuvu B-52, amerikiečių majoras White raketiniu įtaisu buvo paleistas skristi aukštyn. Jis pasiekė 24 mylių aukštį — iš viso pirmasis žmogus, taip aukštai pakilęs.

Vienu tarpu buvo netekęs svorio.

ŠNIPŲ BAUBAS ATGYJA

Maskva paskelbė, kad ji pagavo dar vieną amerikiečių šnipą nusikaltimo vietoje. Tas „šnipas", Christner, Baku fotografavęs karo laivus, o žemėlapyje žymėjęsis geležinkelių linijas, tiltus, radijo stotis, nors tasai „šnipas" pasisakė, kad jis važinėjęs kaip turistas, fotografavęs, kas jam patiko, ir užsirašinėjęs, ką nufotografavęs.

Christner ištremtas.

ALYVA BE PROPAGANDOS

Rusai pasisiūlė atsiųsti į Pakistaną savo delegaciją baigti tartis dėl pagalbos vykdyti gręžimus ir ieškoti alyvos. Rusai žada duoti savo technikus ir priemones.

Pakistanas, be kita ko, stato sąlygas, kad tokia proga rusų personalo nebūtų naudojama komunizmui skleisti.

JŪRININKAI STREIKUOJA

Britų laivų jūrininkai suorganizavo neoficialų streiką. Streikuoja 39 laivai, tarp jų 9 dideli (net ir Queen Mary) ir 30 pakrančių laivai.

Tas streikas sutrukdė atostogautojams grįžti iš žemyno ar Airijos ar išplaukti ten.

SIENŲ KLAUSIMAS

Lenkijos vyriausybė pasiskundė, kad daugelis Šiaurės Atlanto pakto kraštų nenori pripažinti po karo jai atitekusią Vokietijos žemių iki Oderio - Neissės upių.

Jungt. Amerikos Valstybės atsakė, kad Vakarų Vokietija niekada nėra prašiusi ar gavusi pagalbos savo teritoriniam ginčui su Lenkija spręsti. Tokį ginčą bus galima išspręsti sujungus Vokietiją ir sudarius taikos sutartį.

„RADIJO" PALYDOVAS

Rugpiūčio 12 d. amerikiečiai iš Floridos paleido į erdves pirmąjį pasaulyje „radijo palydovą", kuris sveria 300 svarų ir iškilo į 1.100 mylių aukštį.

Ties D. Britanija kai kur jis buvo matomas plika akim.

SUVALSTYBINAMI LAIKRAŠČIAI IR DRAUDIMAS

Atidarant parlamentą, Ceilono generalinis gubernatorius pareiškė, kad pravesti įstatymai suvalstybinti dviems laikraščių grupėms ir gyvybės draudimui.

Suvalstybinimas nepaliesiąs gumos ir arbatos plantacijų, kurioms pageidaujami užsienio kraštų kapitalai.

JT DALINIAI KATANGOJE

Katangos min. pirm. Tshombe sutiko, kad Jungtinės Tautos įvesdintų savo dalinius, bet kad paliktų vidaus reikalus tvarkyti vietiniams ir nepadėtų Kongo vyriausybės atstovams įvažiuoti.

ATSISAKĖ NEVALYTOS ALYVOS

Rusai buvo pasiūlę Indijai pristatyti nevalytos alyvos 15 proc. pigiau negu tas kraštas gaudavo iki šiol iš kitur.

Esamosios bendrovės atsisakė valyti ją, o Vakarų kraštai 11 proc. numušė kainas, todėl Indija atsisakė Rusijos alyvos.

INDIJOS ŽEMĖSE

Indija pareiškė griežtą protestą Kinijos vyriausybei, nes šiaurės rytų srityje 25 kariai peržengė sieną ir atžygiavo apie 5 mylias gilyn iki Taksang vienuolyno.

Kariai buvo įspėti ir pasitraukė.

CHRUŠČIOVAS Į AMERIKĄ?

Manoma, kad rusų delegacijai, kuri vyktų į Jungtinių Tautų visumos susirinkimą svarstyti nusiginklavimą, vadovautų Chruščiovas.

Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad jis visiškai nesvarstęs klausimo, ar ta proga Chruščiovas būtų kviečiamas į Washingtoną ir ar prezidentas dalyvautų svarstant nusiginklavimo klausimus.

ĮSPĖJIMAS RUSIJAI

JAV valstybės sekretorius Herter paskelbė pareiškimą, įspėdamas Rusiją, kad Amerika ir jos sąjungininkai, jei būtų reikalas, gali veikti griežtai bet kuriuo metu.

Toks pareiškimas buvo paskelbtas galvojant, kad rusai gali persiskaičiuoti ir pabandyti pulti, pasinaudodami tuo, kad Amerikos dėmesys nukreiptas dabar į rinkimus.

MASKVA VEDA PLAČIĄ AKCIJĄ PRIEŠ VAKARIETIŠKUS ŠNIPUS

(E) Sovietinė vyriausybė iki šiol tebenaudoja lėktuvų U-2 ir RB-47 incidentus antivakarietiškai nuotaikai Rusijoje skleisti. Laikraštis „Sovietskaja Rossija" išsispausdino straipsnį „Budėk". Straipsnis labai stipriai primena liniją, kurios buvo laikomasi 1938-40 metais, kai Rusijoje buvo kurstomi patriotiniai jausmai galimo karo atveju. Tas pats laikraštis teigia, kad Vakarai ieško priemonių pastiprinti savo šnipinėjimo veiklai Rusijoje. Rašoma: „Allan Dulles siunčia savo šnipus Sovietų Sąjungon per turistus ir per diplomatus. Jų tarpe yra ir sabotuotojų". Laikraštis viešai kaltina Vakarų diplomatus šnipinėjimu ir kviečia gyventojus stebėti jų kiekvieną žingsnį. Paduoda tariamojo vakariečių šnipinėjimo pavyzdžius, kaip fotografavimą geležinkelio stočių, pastatų ir kt. Kartu laikraštis įspėja sovietinius turistus, vykstančius užsienin: „Sovietų turistai užsienyje yra išstatyti daugeliui pavojų. Turistam yra pastatytos specialios krautuvės, kuriose jiems patinkančios prekės parduodamos žemesnėmis kainomis. Šiuo būdu norima padrąsinti turistus, idant šie, pametę rezervuotumą, imtų per daug šnekėti".

DIPLOMATINIAI PASIKALBĖJIMAI

Būdamas Paryžiuje Europos Tarybos Patariamosios Asamblėjos Neatstovaujamųjų Valstybių Komisijos posėdžio proga, min. S. Lozoraitis, pasiuntinybės patarėjo J. Baltrušaičio lydimas, turėjo ilgą pasikalbėjimą Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje. S. Lozoraitis kaip Lietuvos įgaliotasis ministeris Paryžiuje turi atitinkamą statusą. Pakeliui iš Paryžiaus į Romą min. Lozoraitis buvo sustojęs Berne, kur tarėsi su pasiuntinybės patarėju Dr. A. Geručiu.

DR. MOORE SUSIPEŠĖ SU MUITININKAIS

Ilgus atstumus pėsčia pasiekianti Dr. Barbara Moore gėlėmis apvanojo ir apsvaidė apelsinais amerikiečių muitininkus, kurie nenorėjo leisti jai įsivežti vaisių ir vėžlių.

APIE KOLEKTYVIZACIJĄ LENKIJOJE

(E) Lenkijos žemės ūkis gerokai išsiskiria iš kitų Rytų bloko kraštų žemės ūkio formų. Paskutiniame Lenkijos žemės ūkio laikraščio „Gospodarka Planova" numeryje rašoma, kad trečiojo penkmečio 1961-65 m.) laikotarpyje jokio kolektyvizacijos paspartinimo žemės ūkio srityje nebūsią.

Visuose sovietinių satelitų kraštuose — išskyrus Lenkiją — 70-100 proc. ūkių yra kolektyvizuota; tuo tarpu Lenkijoje kolektyvizuotos žemės siekia tik 12 proc., kurių maždaug 1 procentą sudaro kolchozai; likusią dalį sudaro vadinamieji bandomieji ir valstybiniai veislininkystės ūkiai.

Minėtas lenkų laikraštis pažymi, kad geresnių rezultatų pasiekiama privačiuose ūkiuose. Dėl to Gomulkos vyriausybė leidžia ūkiui eiti sena, nesukolektyvinta vaga.

Nuo 1956 iki 1960 metų visa žemės ūkio gamyba pakilo vidutiniškai 3.6 proc. metuose. Tuo tarpu valstybinių ūkių gamyba pakilo tik 0.3 proc. Nežiūrint tai, kad sukolchozinti ūkiai naudojasi valstybine parama, kaip kreditai, žemės ūkio mašinos ir trąšos, jie toli gražu savo gamyba negali susilyginti su privačių ūkininkų gamyba. Sovchozai, o su jais drauge ir 2000 kolchozų, be abejo, ir sekančio penkmečio metu bus geriau aprūpinti, nei privatūs ūkininkai. Laikraščio pranešimu, investicija „socialistiniam žemės ūkiui" siekia 6.900 zlotų vienam ha. Tai reiškia, kad suvalstybinti bei sukolchozinti ūkiai gaus tų lėšų 30 procentų daugiau, nei privatūs ūkiai, kuriems investicijos siekia 5.000 zlotų. Bet čia reikia pastebėti, kad dalį tos sumos padengia patys ūkininkai.

PASAULYJE

— Santa Fe provincijoje Argentinoje dingo iš ganyklų 1800 galvijų banda, priklausiusi britų Bovril firmai.

— Šveicarijos vyriausybė ištrėmė 2 prancūzų atstovybės valdininkus už šnipinėjimą (spėjama, kad jie šnipinėjo alžyriečiams).

— Britų pastorius Doble ir jo žmona prigėrė audringoje jūroje, stengdamiesi išgelbėti įkritusį savo šunį (o šuo pats išplaukė).

— La Porte, Teksas, 39 žmonės apsinuodijo gatvėje nuo dujų, kurių debesis atplaukė nuo uosto.

— Amerikietis turistas Schultz buvo ištremtas iš Rusijos, nes Kieve davė rusui 3 biblijas, kitokių knygų ir žurnalų.

— Indijos erdvę pastaruoju metu porą kartų pažeidę svetimi lėktuvai.

— Girtas šoferis Vienoje savo tramvajų užvedė ant kito, ir susidūrimo metu žuvo 18 asmenų.

Rusai ištrėmė amerikiečių ambasados karinį atstovą, atsilygindami už ištremtą iš Amerikos šnipinėjiman įveltą rusą.

— Italijoje kažkas pavogė iš automobilio du lagaminus, prikrautus kairės kojos batų (fabriko pavyzdžiai).

STEIGIAMOJO SEIMO 40 METŲ SUKAKČIAI (IV)

Kiti Steigiamojo Seimo darbai ir jo svarba

RAŠO **Zenonas Ivinskis**

Steigiamasis Seimas ne vien tik davė konstituciją, išleido žemės reformos įstatymą ar įvedė savą valiutą. Jis tvirtino taip pat visokias sutartis, jis dalyvavo visose ano meto Lietuvos kančiose ir skausmuose.

Dar prie laikinosios vyriausybės jau buvo pradėtos derybos su Sovietų Rusija, ir jos buvo baigtos pasirašant 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartį su Maskva. Steig. Seimas tą sutartį patvirtino. Popieriuje, tiesa, Sovietų Rusija pripažino Lietuvai pilnas etnografines sienas rytuose, bet jų nė 1939 m. spalio 10 d. sutartimi nė iš tolo nedavė. Popieriuje buvo taip pat eilė užrašų, kurie lietė iš Lietuvos rusų išvežtą turtą, pirmajam Didž. Karui prasidėjus. Sutartimi buvo žadama nuostoliams padengti daugiau kaip 100.000 ha miško. Negrąžinti buvo ir kiti savo laiku iš Lietuvos išvežti kultūriniai turtai. Pvz., negrįžo iš Maskvos „Lietuvos Metrika", arba Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės valstybinis archyvas. Jokie klabinimai negelbėjo!

Santykius su vokiečiais Lietuva atskira sutartimi sutvarkė Steig. Seimui jau pasibaigus, t.y. pirmojo Seimo laikais. Kol santarvininkai su geroku nepasitikėjimu į naują valstybę žiūrėjo ir dar jos de jure nepripažino, nenorėjo Lietuva sau susilaukti priekaištų prancūzų ir jų sąjungininkų akyse. O prancūzus nedraugiškai Lietuvos atžvilgiu stipriai nustatinėjo lenkai, kurie, nors ir patys, kaip ir Lietuva, kėlėsi iš po svetimųjų jungo naujam gyvenimui, labiausiai tačiau kenkė atsistatančiai Lietuvai.

Santarvininkai vis dar Lietuvos nepripažino de jure. Buvo sakoma, kad Lietuva dar neturinti nustatytų ir su kaimynais sutartų sienų. Tad šituo būdu lenkai, veikdami per prancūzus, manė padaryti Lietuvą sukalbamesnę. Bet lietuvis, matydamas savo pusėje šventą teisę, nemanė taip pigiai pasiduoti, nors jį įkalbinėjo visokie diplomatai Tautų Sąjungoje, nors Hymansas sugalvojo savo projektą išspręsti Vilniaus su sikomplikavusiam klausimui. Kaip kitados kietoje iš kartos į kartą besitęsiančioje kovoje prieš kryžiuočių ordiną ir jo gausius rėmėjus iš Vakarų Europos, kaip prieš rusų žandarus knygnešių gadynėje, taip ir šį kartą lietuvis užsispyrė savo teisingame nusistatyme.

Kai Steigiamasis Seimas susirinko, daugiau kaip trečdalis Maskvos sutartimi Lietuvai pripažintosios teritorijos (su Vilniumi ir Gardinu) buvo lenkų užimta. Kai pagaliau lenkai sulaužė 1920 m. spalio 7 d. sutartį Suvalkuose ir po dviejų dienų užėmė Vilnių, Tautų Sąjungos pirmininkas Bourgeois pasmerkė lenkų ir jų generolo Želigovskio žygį, bet tuojau pat buvo ieškoma kompromiso kelio. Kaip žinome, Steigiamojo Seimo atstovai išskubėjo ginti krašto (pora jų ir galvas paguldė!), kol pagaliau 1920 m. lapkričio mėn. veiksmai buvo sustabdyti po Lietuvai sėkmingų Giedraičių ir Širvintų kautynių.

Vertinant Steigiamojo Seimo darbus, reikia suprasti tas jaudinančias nuotaikas, kuriose tada teko dirbti. Daug kalbų, kaip rodo Steig. Seimo stenogramos, buvo pasakyta tos bylos su lenkais reikalu. Pavasarį 1921 m. Briuselyje, lygiai kaip ir nauji Tautų Sąjungos pasiūlymai, nieko pozityvaus nedavė, nes lenkai iš anksto buvo nusistatę Vilniaus kraštą — tada jis dar buvo vadinamas „Litwa Srodkowa" — be jokių sąlygų aneksuoti. Steigiamasis Seimas ir ministerių kabinetas visą laiką buvo tos nuomonės, jog pirmiausia lenkai turi atstatyti sulaužytąją Suvalkų sutartį, o tik paskui bus galima kalbėti apie naujas sutartis. Hymanso projektas, apie kurį tiek daug dienų buvo kalbėta Steig. Seime, buvo kaip tik nevykęs kompromisas, garantuojąs ne tik Vilniaus, bet ir Kanuno kantone (Lietuva turėjo būti išdalyta kantonais) lenkų kalbą ir Lenkijos įtaką. Su Lenkija būtų reikėję koordinuoti ir užsienių politiką. Lietuva gi negalėjo priimti jokio kompromiso, kol Vilniaus krašte buvo okupacija.

Šitokioje atmosferoje, kur santykiai su artimu kaimynu nuolat temdė užsienio santykius, teko Steig. Seimui veikti ir leisti įstatymus. Su Vilniaus problema iš dalies siejosi ir Lietuvos de jure pripažinimo klausimas, kuriuo Steig. Seime taip pat nuolat daug buvo kalbama ir rūpinamasi.

Antri metai Steig. Seimas jau rinkosi į savo posėdžius, o kitos alijantų didžiosios valstybės vis dar Lietuvos nepripažino. Seimas ir vyriausybė skaudžiai išgyveno ir visielojosi, kad 1921 m. pradžioje vadinamoji Aukščiausioji Taryba (Anglija, Prancūzija, Italija ir Japonija), susivažiavusi Paryžiuje, nutarė pripažinti Latviją ir Estiją, o Lietuvą išskyrė. Tai buvo padaryta Prancūzijai intervenuojant, kitaip sakant, Lenkijai stengiantis. Buvo vis sakoma, kad Lietuva dar neturinti nustatytų sienų.

Lenkija gerai žinojo, kaip Lietuva to pripažinimo troško, ir todėl buvo pasilikta nors tokia spaudimo priemonė. Steigiamojo Seimo sluoksniuose šitas išskyrimas buvo palikęs gana sunkaus įspūdžio, nes buvo suvokiamas kaip tam tikras bandymas sudaryti sąlygas Lietuvai klaidinanti nuomonę, jog de jure pripažinimas atnešiąs visokių gėrybių..., o nepripažinimas de jure galįs nuvesti iki nepriklausomybės netekimo.

Lietuva tačiau susivaldė ir tokį jos aplenkimą, kaip tada ne vienas užsienio diplomatas stebėjosi, priėmė su skausmu, bet ir su savigarbos pajautimu. Kitur būtų buvę mažiausia padarytos demonstracijos ir išdaužyti anų atstovų bei jų misijų langai..., kaip patys svetimieji atstovai tai pastebėjo...

Lietuva su kitomis Pabaltijo valstybėmis buvo 1922 m. rugsėjo 22 d. priimta į Tautų Sąjungą. Bet tai dar neišsprendė teisinių santykių su kitomis valstybėmis. Kai Latviją ir Estiją jau buvo pripažinusios 21 valstybė, Lietuva dar tebuvo pripažinta septynių valstybių.

Bet Steigiamasis Seimas, kuris vis tuo klausimu daug rūpesčio rodė, išgyveno didelį džiaugsmą, kai 1922 m. liepos 28 d., keliolios dienos prieš Konstitucijos priėmimą, JAV Lietuvą pripažino de jure. Žinoma, daug čia buvo pasidarbavę Amerikos lietuviai. Tik metų gale (gruodžio 20 d.) Lietuvą pripažino de jure ir anos 4 Aukščiausios Tarybos valstybės.

Tuo būdu esame išsiaiškinę Steigiamojo Seimo susirinkimo aplinkybes, kaip ir jo paties atsiradimą. Apžvelgėme ne tik jo svarbiausius darbus, bet buvo probėkšmiais pažvelgta ir į tą atmosferą bei politines aplinkybes ir tarptautinių santykių trukdymus, kuriuose jaunam Lietuvos Seimui teko veikti. Tik ano meto laiko rėmuose labiau išryškėja ir toji didelė Steig. Seimo darbų reikšmė. O toji reikšmė yra ne vien istorinė ir nėra pradingusi su sugriautu gyvenimu.

Steig. Seimas lietuvių tauton atnešė ir įskiepijo tikro demokratinio gyvenimo sąvokas. Tik tos rūšies demokratiją realizavus, kaip ji buvo lietuvių tautai garantuota Steigiamojo Seimo priimtoje konstitucijoje, tegalima kalbėti apie lietuvių tautos laisvę ir tikrą demokratiją. Jokie kiti erzacai ir pakaitalai šito idealo negali atstoti.

(ELI)

MIRĖ PROF. K. JABLONSKIS

(E) Š.m. liepos 28 dieną Vilniuje mirė Lietuvos Mokslų akademijos akademikas Vilniaus valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto profesorius Konstantinas Jablonskis. Redagavo „Lietuvos TSR istorijos" pirmąjį tomą, tyrinėjo feodalinį Lietuvos istorijos laikotarpį, dalyvavo etnografų, istorikų, teisininkų ir filologų darbų svarstymuose. 1959 m. išėjo iš spaudos jo „Lietuvos valstiečių ir miestelėnų ginčai su dvarų valdytojais".

VAIDINIMAI JAUNIMUI

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA SKELBIA JAUNIMO DRAMOS KONKURSĄ

Dvi premijos: tūkstančio ir penkių šimtų dolerių

1. PLB Valdybos skelbiamame Jaunimo Dramos Konkurse gali dalyvauti visos pasaulio lietuviai kūrėjai.

2. Dramos taikomos pradžios arba aukštesniųjų mokyklų amžiaus jaunimui. Žanrą ir temą pasirenka patys dramų autoriai. Dramos sceninis laikas 1½ - 2 val. Pastatymo išlaidos derintinos su išeivijos teatrų materialiniu pajėgumu. Premijos neskiriamos, jei nebus pakankamai vertingų ir šias sąlygas atitinkančių dramos kūrinių.

3. Dramų rankraščiai parašomi mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Atskirame uždarame voke duodama autoriaus pavardė ir adresas su slapyvardžiu ir dramos pavadinimu. Vokai, ant kurių autoriai užrašys „nelaimėjus neatplėšti", nebus atidaromi ir kartu su rankraščiu grąžinami autoriaus nurodytu adresu.

4. Už dvi geriausias dramas skiriamos premijos. Pirmoji premija — 1000 dolerių (Mecenatas JAV Lietuvių Bendruomenė). Antroji premija — 500 dolerių (Mecenatas Kanados Lietuvių Bendruomenė).

5. Tas pats autorius gali gauti abi premijas.

6. Premijas laimėjusių dramų pastatymo teisę trejus metus nuo premijos įteikimo dienos turi Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba.

7. Konkurso Jury Komisijos sudėtis PLB Valdybos bus paskelbta vėliau.

8. Paskutinė data konkursiniams rankraščiams įteikti (pašto išsiuntimo data) — **1961 metų spalio mėn. 1 d.**

9. Rankraščius siųsti šiuo adresu: PLB Valdybos Sekretorius p. Kęstutis Grigaitis, 622 Davenport Rd., Toronto, Ont., Canada.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba

KNYGA APIE II PASAULINĮ KARĄ

Dar šiais metais numatoma išleisti knygą **Antrasis pasaulinis karas**. Tai bus pirma knyga lietuvių kalba apie tą pasaulinę žmonijos katastrofą. Knyga daugiau kaip 300 puslapių, kietais viršeliais, iliustruota retesnėmis nuotraukomis bei svarbesnėmis schemomis. Knygos turinį peržiūrėjo gen. Raštikis.

Šiandien lietuviškos knygos išleidimas sunkėja, nes ja domisi tik dalelė lietuviškos visuomenės. Palengvinti šios knygos išleidimui, prašoma ją iš anksto užsiprenumeruoti. Prenumeratorių pavardės bus išspausdintos pačioje knygoje. Pageidaujami garbės prenumeratoriai. Knygos kaina — 4 doleriai. Užsisakoma iki š.m. rugsėjo 30 d. pas jos autorių ir leidėją (J. Vaičeliūnas, 195 Drinkwater St., Sudbury, Ont. Canada).

ARCHEOLOGINIAI KASINĖJIMAI JIEZNO APYLINKĖJE

(E) Jiezno apylinkėje, netoli Aukštadvario, prie Verknės upės piliakalnyje Lietuvos mokslo akademijos istorijos instituto archeologai jau trečius metus vykdo kasinėjimo darbus. Iki šiol rasta apie 1.400 akmens, kaulo, metalo ir molio įvairių dirbinių, puodų šukių, fasoninių koklių fragmentų, naminių ir laukinių gyvulių kaulų. Radinių tarpe yra nemaža ginklų, papuošalų, namų apyvokos bei ūkio inventoriaus daiktų. Surinktoji medžiaga leidžia tvirtinti, kad piliakalnio apylinkėse žmonių gyventa jau pirmame, antrame šimtmetyje prieš Kristų. Kultūriniame sluoksnyje, priklausančiame mūsų eros pradžios laikotarpiui, atkastieji briedžio, elnio, stumbro, tauro, barsuko, meškos, o taip pat ir paukščių kaulai rodo, kad to meto žmonių gyvenime žymią vietą užėmė medžioklė.

Komunistina gatvių pavadinimus

(E) Ryšium su Lietuvos komunistinės okupacijos dvidešimtmečiu, Lietuvos KP ck pasiūlė, t.y. įsakė miestų ir rajonų komitetams pavadinti gatves, įmones, kultūros įstaigas ir kolchozus nusipelniusių komunistų vardais. Pasiūlyta pavadinti Walterio Kleinerio vardu gatvę Šiaulių mieste, Aleksso Maginskio vardu gatvę Molėtuose, Iciko Meskupo vardu įmonę Ukmergėj ir gatvę Kaune ir t.t. Taigi, komunistai deda visas pastangas, kad Lietuva bent iš paviršiaus būtų raudonai nudažyta.

KNYGA — GERIAUSIAS DRAUGAS

Dr. Maceina — Didžioji Padėjėja — 22 šil.
Merkelis — Vaižgantas — 43 šil.
Kun. Burkus — Teresė Neumanaitė —22 š.
Žukas — Žvilgsnis į praeitį — 36 šil. 8 d.
Mic. Vaišnora — Marijos garbinimas Lietuvoje — 36 šil. 8 d.
Kun. Danielius — Vaikų auklėjimas šeimoje — 10 šil. 6 d.
V. Alantas — Tarp dviejų gyvenimų— 33š.
M. Vaitkus Keturi ganytojai — 14 šil. 8 d.
J. Bačiūnas — Kelionė į Pacifiko kraštus — 8 šil.
K. Bielinis — Dienojant — 43 šil.
K. Bielinis — Penktieji metai — 43 šil.
Tolstojus — Ana Karenina — 56 šil. 10 d. (2 tomai) keturios dalys.
Dostojevskis — Nusikaltimas ir bausmė — 3 tomai — 3 sv. 2 šil. 6 d.
Dostojevskis — Pažemintieji ir nuskriaustieji — 2 tomai — 2 sv. 4 šil.
Daubaras — Mėlyna suknelė — 6 šil.
Radzevičiūtė — Žemelė šventoji — 8 šil.

Neatsiskaitę už XX tomą Liet. Encikl. prašau be atskirų raginimų atsiskaityti. Ne atsiskaitę trukdo tolimesnį tomų leidimą. Neatsiskaičiusiems sekantis tomas niekam nebus siunčiamas.

Ilgo grojimo lietuviškos plokštelės. Rašyti: **Daincra, 49, Thornton Ave. London, W.4**

A. JONYNAS

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

(SATYRINĖ APYSAKA)

9.

Ukmergę „Pobeda" pralėkė nesustodama. Užtat Širvintuose teko nusileisti Algiui, kurio gerklė mirtinai perdžiūvusi ir žarna vėl pradėjusi ryti žarną. Jonas Bildžius vengė per daug supykinti savo šoferį, nes, priešingu atveju, šiam pasiutėliui galėjo sugesti mašina. Juk nebe nauja buvo.

Užsukę užkandinėn, keleiviai užsisakė kiaušinienės. Kaip paprastai mūsų rajonų užkandinėse būna, jiems atnešė ne kiaušinienę, o šiek tiek apkepintą dešrą ir visai nerūpestingai paguodė:

— Valgykit, kas yra. Vėliau ir to negausit...

Pavalgius, atsigėrus, važiuoti visada smagiau. Jonas Bildžius net pajuokavo, net buvo bepradedąs nepiktai tardyti Algį, kur jis praleidęs šią naktį ir kodėl taip baisiai žiovaująs, bet šauniajam šoferiui pavyko išsisukti nuo paaiškinimo. Nebuvo ir laiko daug aiškintis: ūkį mašina pasiekė per keliolika minučių.

Algis Trinkūnas šį kartą neberodė jokio susidomėjimo ūkiniais reikalais. Viršininkui išlipus, jis tuoj pat nuleido priekinės sėdynės atkaltę, susirangė miegoti. Viršininkui teko pasukti į ūkio kontorą be jokios palydos.

Kaip sau norite, bet gyvenime iš tikrųjų esti nelaimingų dienų. Ir ateina tos dienos nepriklausomai nuo mūsų valios, kaip taisyklė, prieš mūsų norą ir pageidavimus, užgriūna su visais savo rūpesčiais kaip tik tokiu momentu, kai mūsų siela trokšta ramybės, kai mes mažiausiai nusiteikę rimtai svarstyti ir dirbti. Tokia diena Jonui Bildžiui kaip tik ir pasitaikė šiandien.

Ūkio kontoroje jis rado prasidėjusį pasitarimą. Ir ne be kokį pasitarimą, o dalyvaujant rajono vykdomojo komiteto pirmininkui ir partijos komiteto atstovams. Buvo svarstomas ūkio vystymo planas. Pasitarimo dalyviai nuoširdžiai apsidžiaugė susilaukę tokio aukšto ir reikalingo svečio.

Jonui Bildžiui nebeliko nieko kito, kaip tik pasipiktinti, kad jam iš anksto nebuvę pranešta apie šio svarbaus pasitarimo sušaukimą. Bet vykdomojo komiteto pirmininkas paaiškino, kad užvakar skambinęs į valdybą ir neradęs ten nieko, su kuo būtų buvę galima derinti šį klausimą. Bildžius turėjo įsitaisyti jam pasiūlytoje vietoje tarp ūkio direktoriaus ir partijos komiteto atstovo.

Jonas Bildžius greitai susivokė, kad pasitarimas nagrinėja visus ūkio reikalus iš pa nagių. Jis net geraširdiškai sau prisipažino, kad net ir pats nebuvo taip įsigilinęs į šio ūkio ekonomiką ,kaip šie žmonės iš rajono. Žinoma, tai nenuostabu: juk Jonas Bildžius savo žinioje turėjo ne šį vieną ūkį.

Direktorius — jaunas, energingas agronomas — stengėsi užsimoti plačiai. Gal net per daug plačiai. Juk jis negalėjo tikėtis vienas pasiglemžti visus valdybos materialinius resursus ir lėšas... Yra gi dar ir kiti ūkiai... Kapitalinės statybos, laukų darbų ir fermų mechanizacija, plačios apimties melioracijos darbai... O-ho-ho! Palauk, palauk, vaikeli... dar ir viršininkas Jonas Bildžius neprarado kalbos dovanos. Dar ir jis, ačiū Dievui, turi šiokią tokią valią...

Keisčiausia, kad ir rajono valdžia palaikė direktorių. Ūkis esąs labai apleistas, daugelį metų jam neskiriama jokių lėšų, nevykdomos jokios kapitalinės statybos ir net remontai, nesą kur laikyti pastaraisiais metais smarkiai išaugusios galvijų bandos, nesirūpinama didžilių pelkių plotų nusausinimu. Taip, šis ūkis turįs didelę ateitį, puikiausias perspektyvas ir tuo reikią susirūpinti. Ūkis netgi galįs tapti tikrai pavyzdiniu.

Ir vėl pavyzdiniu! Pasiuto jie, ar ką? Visi panoro tapti pavyzdiniais. O ką gi daryti jam, Jonui Bildžiui? Ir kur gauti lėšų visiems šiems pavyzdiniams?

A, ačiū Dievui, prisiminė ir apie vidinius rezervus... Čia jau kas kita. Čia ir Bildžius galėtų padėti paieškoti, jeigu turėtų laiko. Ne vienas gi tas ūkis... Vietose lengviau ištirti vidinius rezervus.

Štai, štai... Jau vėl atsistojo tas jaunikelis direktorius. Jau vėl pradės fantazuoti. Ką? Jis kaltina valdybą nesirūpinimu? Valdyba visai nesidominti perspektyviniais ūkio planais, netyrinėjanti galimybių, neteikianti jokios praktinės pagalbos?.. Ką, valdyba tik atsimušinėjanti nuo ūkio reikalavimų ir visai negalvojanti apie ateitį? Ką, valdyba marinanti ūkių užklausimus ir projektus arba duodanti į juos išsisukinėjančius, paviršutiniškus atsakymus? Palauk, palauk, vaikeli... Mažai dar tu druskos tevalgei, kad ką nors suprastumei valdybos reikaluose. Tu norėtumei, kad valdyba tik apie tave ir šokinėtų, viską tau sukramtytų, viską už tave padarytų... O už ką tu, parše, algą gauni? Kokiems velniams tu čia pastatytas?

Ne, iš tikrųjų Jonas Bildžius pirmą kartą girdi taip nepagarbiai, taip kategoriškai atsiliepiant apie jo vadovaujamąją valdybą. Iš kur tas kategoriškumas? Kokios čia manieros — kategoriškai gali kalbėti tik aukščiau stovinti instancija. Pavaldiniams daug labiau tinka kuklesnis pageidavimo ir prašymo tonas. Nemokyk, parše, seno vilko elementariausios tarnybinės etikos.

Jonas Bildžius visa širdimi pajuto, kad dabar, kaip tik dabar, atėjo laikas prabilti jam. Įsipylęs iš grafino stiklinėn vandens, apmalšinęs deginantį troškulį gomuryje, jis atsistojo, pakreipė ant šono savo pliką, pro tingą galvą, primerkė akis ir pradėjo labai iš tolo.

Kalbėjo apie didingus visos šalies planus, apie jų politinę reikšmę, pakartojo beveik viską, ką prieš važiuodamas į komandiruotę buvo skaitęs laikraščiuose. Apskritai, jis pasakė viską, kas tik jam buvo žinoma apie septynmetį.

— Plačion erdvėn išeina, — pakuždėjo partijos rajono komiteto instruktorius vykdomojo komiteto pirmininkui, — kad tik pajėgtų sugrįžti į žemę... Kad tik nepavirstų dirbtiniu palydovu...

Vykdomojo komiteto pirmininkas nusišypsojo.

Bet viršininkas žinojo savo kursą. Jis visai neketino negrįžti į žemę. Didelė įžanga, kuri būtų tikusi propagandistui, kalbančiam skaitlingai auditorijai, jam tarnavo visai kitiems tikslams. Žodžiai, ypač jeigu jų labai daug, turi magišką galią atvėsinti karštas galvas.

Pasisukiojęs plačiose erdvėse, Jonas Bildžius į žemę grįžo staiga: krito kaip akmuo. Ne, krito kaip vanagas, užgriūdamas jauniklį oponentą visu neatremiamų argumentų svoriu:

— Jūsų ūkis ne vienas. Matote, kokios statybos vyksta šalyje. Viską reikia gerai apgalvoti ir suderinti, paskui dar kartą apgalvoti ir suderinti.

Už savo klaidas ir apsileidimus nesą ko kaltinti valdybą. Patys vietiniai darbuotojai privalą surasti vietinius rezervus, o ne laukti, kol iš Vilniaus atvykęs viršininkas pirštu parodys, kokie turtai gulį po jų pačių kojomis... Ūkių daug, o viršininkas — vienas... Reikią pirmiausia pas jį atvykti su savo konkrečiais pasiūlymais, o ne kelti triukšmą. Atseit: miegama, miegama, o kai jau šonai pradeda kirmyti, tada imamasi ieškoti kaltininkų. Ieškoma, žinoma, ne kur nors kitur, o tik valdyboje. Tai nesąžininga, negražu...

Ir vis dėlto protingi viršininko žodžiai nieko nepadėjo karštoms vietinėms galvoms. Po viršininko kalbos vėl panoro pasisakyti kone visi pasitarimo dalyviai. Viršininkas buvo įtikinėjamas, kad dabar prasidėjusios veiklos, o ne kalbų dienos, kad nesą reikalo ginčytis apie tai, kas kalčiausias dėl ūkio atsilikimo. Reikią bendromis jėgomis imtis priemonių atsilikimui šalinti. Ūkiui nedelsiant turinti būti suteikta reikiama parama — praktinė parama, o ne vien tik bendri nurodymai ir pabarimai.

Pamažu, spaudžiamas prie sienos, nejaus damas jokio pritarimo ir bijodamas, kad pasitarimas labai užsitęs, Jonas Bildžius pradėjo nusileisti. Ne, jis nepripažino vietinių galvų teisumo. Jis tik pažadėjo pergalvoti, paskui paremti iniciatyvą, paskui iškelti klausimą ministerijoje. Vienas jis nieko negalįs. Tesprendžianti ministerijos kolegija. Valdyba pateiksianti atitinkamus pasiūlymus ir visu savo autoritetu remsianti šio pasitarimo nuomonę. Jis, valdybos viršininkas, tik dar kartą pabrėžiąs, kad už ūkio atsilikimą visiškai ir besąlygiškai esą atsakingi vietiniai darbuotojai. Kitaip jam neleidžianti sąžinė. Na, jeigu ir ne dabartiniai darbuotojai, jeigu ir anksčiau dirbusieji, bet tik ne valdyba... Šie jo žodžiai turi būti atitinkamai užprotokoluoti.

Pasitarimas, užtrukęs keletą valandų, baigėsi, galima sakyti, taikiai. Jonas Bildžius jautėsi apgynęs valdybos garbę, o jaunasis direktorius trynė rankas, tikėdamasis greitos paramos, ruošdamasis didelėms statyboms ir kitiems ūkio išvystymo darbams. Garsiai ir be jokių gudravimų jis pakvietė visus savo svečius užeiti į neseniai atidarytą ūkio darbininkų valgyklą papietauti. Beje, buvo jau beveik septynios. Laikas labiau tiko vakarienei, negu pietums.

Išgirdęs šį pasiūlymą, Jonas Bildžius pakeitė savo ankstyvesnį planą. Mat, ten, pasitarime, pykdamas ant jauniklio direktoriaus, jis buvo pasiryžęs tuoj po pasitarimo iš esmės pakratyti ūkio reikalus ir nušluostyti jaunikliui išsišokėliui nosį. Bet viršininko gerklė buvo tokia perdžiūvusi, galva tokia sunki, o direktoriaus pasiūlymas pietauti — toks masinantis, kad keršto plano teko atsisakyti.

Eidamas per kiemą, viršininkas pasuko prie mašinos, pažadino užsimiegojusį savo šoferį, paliepė ateiti į valgyklą.

Nedidelė, bet jauki darbininkų valgykla tebekvepėjo dažais. Bildžius iš karto pastebėjo, kad jos bufete nebuvo jokių svaiginamųjų gėrimų, išskyrus alų ir limonadą. Taip, tai buvo protinga. Kuriems galams laikyti alkoholinius gėrimus viešai iškeltus: įsigėrę darbininkai gali tik netvarkos pridaryti ir darbą užmiršti. Bet, kai užsaki nėjant pietus, nebuvo net užsiminta apie jokį apetitą žadinantį skystimėlį, viršininko nuotaika krito. Velnias rautų, sėdint su rajono valdžia, nebuvo netgi kaip priminti tam kerėplai direktoriūkščiui, kad viršininkas Bildžius nėra koks nors nesąmoningas mužikas, nuo kurio reiktų slėpti net ir menkiausią taurelę. Nelaiminga diena taip ir neketino pasitaisyti. Teko ramiai valgyti grietinėle uždarytus šaltibarščius, paprastą, bet skanų kepsnį iš šviežios kiaulienos, gerti rūkštų obuolių kompotą ir kalbėti, kalbėti vėl apie tuos pačius ūkio reikalus. Jaunajam direktoriui nestigo nei klausimų, nei sumanymų, nei pasiūlymų. Dar ir dar kartą jis stengėsi išgirsti savo viršininko nuomonę, išgauti pažadus paremti, padėti. Dieve, kokių įkyrių esti žmonių iš to jaunimo tarpo!..

O dar, lyg tyčia. Algis Trinkūnas, nutaikęs momentą, taip išraiškingai mirktelėjo savo viršininkui, kad šio rankoje laikomas šaukštas su šaltibarščiais pradėjo šokinėti aukštyn ir žemyn. Ne, Algiui irgi užteks pataikauti... Jis baigia užmiršti bet kokias ribas tarp viršininko ir šoferio.

(Bus daugiau)

PARAMA GIMNAZIJAI

Pereitais metais spalio 10-11 dienomis įvyko Vasario 16 Gimnazijos rūmuose PLB Vokietijos Krašto Tarybos metinis suvažiavimas. Tarybos nariai apsvarstė ir sunkią gimnazijos finansinę padėtį ir įsipareigojo tarp draugų, pažįstamų ir įvairiose organizacijose gimnazijos naudai sutelkti po 500 markių ir daugiau.

Matydamas sunkią gimnazijos padėtį ir jausdamas savo pareigą kaip Vokietijos K. Tarybos narys ir gimnazijos mokytojas, pa ėmiau iniciatyvą į savo rankas. 1959 m. spalio 16 d. išleidau atsišaukimą į lietuvišką visuomenę gimnazijos rėmimo reikalu ir išsiuntinėjau 221 aukų lapą. Plačioji lietuviškoji visuomenė laisvajame pasaulyje susirūpino gimnazijos ateitimi ir pradėjo gausiai aukoti. Kiti visuomenininkai, kultūrininkai, Gimnazijai Remti Komitetas, Ratelių Veiklos Koordinacinis Komitetas, Lietuvių Mokytojų Sąjunga, Rėmėjų Būrelių Vadovai, organizacijų vedėjai, pavieniai asmenys ir t.t. irgi išleido atsišaukimų.

Dar pereitais metais prieš Kalėdas Gimnazijos finansinė padėtis buvo nebepakenčiama: bėgamosios skolos netoli 30.000 markių. Po Kalėdų ir švenčiant gimnazijos gyvavimo dešimtmetį šiais metais vasario 13 d., gimnazijos finansinė padėtis taip pasitaisė, jog dabar su viltimi galime žiūrėti į ateitį.

Per 9 mėnesius (Vajus pradėtas 1959 m. spalio 16 d. ir baigtas 1960 m. liepos 15 d.) lietuvių Vasario 16 Gimnazijos išlaikymui ir pradiniam vajui rinkau aukas tarp savo draugų, pažįstamų, nepažįstamų, iš lietuviškų evangelikų organizacijų, Hilfswerk der Evangelischen Kirche in Deutschland ir Pasaulio Liuteronų Sąjungos.

Tiems asmenims Vokietijoje ir užjūryje, kurie išreiškė man viešą papeikimą ar tvirtino, kad mano rinkliava gimnazijos išlaikymui atnešė jai daugiau žalos negu gero, duodu skaitmenimis aiškų atsakymą. Tegu plačioji lietuviškoji visuomenė laisvajame pasaulyje dabar sprendžia, kiek gimnazijai padariau žalos ir kiek mano iniciatyva atnešė jai gero.

Aukų lapais surinkta: JAV — DM 3617,15, Vokietijoje — 2560,14, Australijoje — 1238,41, Venezueloje — 460,46, Belgijoje— 115,00, Anglijoje — 86,90, Kanadoje — 42,90. **Viso DM 8120.96.**

Iš Pasaulio Liuteronų Sąjungos — LWF —Lutheran World Federation per Vokietijos Įgaliotinį p. Laimons Pavuls, Stuttgart — **DM 10.000,00.**

Iš Hilfswerkų Vokietijoje—**DM 29.620,00.**

Taigi iš viso surinkta **DM 29.620.96.**

Ypatinga padėka priklauso vokiečių kunigui Ziegler — vyriausiam reikalų vedėjui Evangelisches Hilfswerk - Hauptbuero-Karlsruhe ir Pasaulio Liuteronų Sąjungos vedėjui Vokietijoje ponui Laimons Pavuls, Stuttgart. Kaip kitataučiai jie suprato mūsų gimnazijos sunkią finansinę padėtį pereitais metais prieš Kalėdas, kai lankiau šitas krikščioniškas įstaigas, ir stebėjosi lietuvių solidarumu ir pasišventimu kultūriniams reikalams. Todėl jie ir dėjo visas pastangas mūsų gimnazijai kokiu nors būdu paremti, kad ji iš tų nebepakenčiamų skolų išbristų. Aukos iš Hilfswerk der Evangelischen Kirche ir Deutschland skirtos gimnazijos išlaikymui, t.y. skoloms padengti, ir auka iš Pasaulio Liuteronų Sąjungos — Statybos Fondui.

Baigdamas nuolankiai prašau visu mūsų tautiečių užjūryje ir Europoje ir toliau neužmiršti lietuviškojo jaunimo Vakarų Vokietijoje. Mūsų brangioji Tėvynė, atgavusi laisvę, ir mes visi, esantieji gimnazijoje, gal galėsime jums kuriuo nors kitu būdu padėkoti už jūsų kilnius darbus tremtyje.

Girdėjau, kad Amerikoje ir kituose kraštuose jau kursuoja įvairiausi gandai apie mūsų tą kultūros židinį V. Vokietijoje. Vokietijoje yra žmonių, kurie nieko nedirba ir apie gimnaziją leidžia įvairiausius gandus ir bando ją griauti iš lauko. Jie nori gimnaziją paversti politinio prieauglio auklėjimo centru.

Gimnazijos tikslas — išugdyti krikščioniškos dorovės, stipraus būdo, gražaus elgesio, fiziškai sveikus, sąmoningus lietuvius ir lietuvaites ir parengti juos studijoms aukštosiose ir specialiose mokyklose ir veiklai lietuviškoje visuomenėje. Gimnazijos statute nieko nepasakyta, kad gimnazija yra kokios nors partijos, politinės grupės ar kokios nors konfesijos mokymo ar auklėjimo įstaiga. Jos likimas ar žuvimas ne nuo vieno žmogaus priklauso; yra 125 mokiniai ir dar 12 mokytojų. Gimnaziją remia ne kokia politinė partija, bet visa lietuviška visuomenė laisvajame pasaulyje įvairiausių pažiūrų bei įsitikinimų. Viena politinė partija ar koks nors diktatorius neturi teisės kištis į gimnazijos vidaus gyvenimą. Tam yra Vokietijos Krašto Taryba, jos teisinis organas Vokietijos Krašto Valdyba, Gimnazijos Direktorius ir Mokytojų Taryba. Aukotojų valia, patarimai ir nurodymai respektuojami.

Viso laisvojo pasaulio lietuvių solidarumo dėka gimnazija jau išsilaikė 10 metų ir dar išsilaikys, jei visi ją rems. Būtų gaila, kad vienintelis lietuvių mokymo ir auklėjimo židinys laisvajame pasaulyje dėl pačių lietuvių nesutarimo turėtų užgesti.

Neklausykite tų paleistų gandų apie mūsų gimnaziją, bet toliau remkite ją, kiek tik išgalės leidžia. Gimnazijoje dirbamas realus darbas. Jaunimas lietuvių Vasario 16 Gimnazijoje yra vertas tos paramos ir yra dėkingas už kiekvieną auką. Jūsų auka vaikams teikia moralinės šilumos pajautimą. Energingas darbas bendrom jėgom bendram gerui!

FR. SKERYS
PLB Vokietijos Kr. Tarybos narys
ir
Liet. Vasario 16 Gimnazijos mokytojas

PRAKTIŠKAS PAGARBOS PAREIŠKIMAS

Faraonas Ramzis II prieš 3000 metų pasistatė sau 30 pėdų aukščio statulą. Ta statula yra šalia Kairo geležinkelių stoties, ir daugelis žmonių mėgsta ateiti ir pasižiūrėti jos. Bet dažniausias tos statulos lankytojas buvo Hašim Abdul Alim: jis ten atsidurdavo beveik kiekvieną valandą ir vis čiupinėdavosi apie Ramzio kojų pirštus.

Iš pradžių niekas neatkreipė į jį dėmesio. Ilgainiui Egipto policija pastebėjo, kad, be jo, dar yra aštuoni kiti faraono statulos gerbėjai, kurie taip pat čiupinėjasi apie kojas.

Hašim Abdul Alim buvo suimtas. Pasirodo, jis po faraono statulos kojų pirštais pakišdavo paketėlį hašišo, o jam būdavo už kiekvieną paketėlį paliekamas 1 svaro banknotas.

REIKIA DARBININKO ŽEMĖS ŪKYJE

Reikalinga nuo rugsėjo mėnesio. Darbas: prižiūrėti mažą galvijų bandą ir paukštidę kartu su kitu lietuviu. Jeigu pasisiūlytų nevedęs, galėtų gyventi kartu su dabar esančiuoju darbininku, o jei vedęs, tai būtų pageidaujama, kad ruoštų valgį ir dabar esančiajam. Nurodant patyrimą, rašyti: J. M. Longley, West Knoyle, Mere, Wilts.

IEŠKO BARININKO

Manchesterio Lietuvių Socialinis Klubas ieško asmens baro vedėjo postui užimti.

Kandidatai paduoda prašymus Klubo Valdybai iki rugsėjo 3 d.

Suinteresuotieji dėl sąlygų teiraujasi pas Klubo sekretorių šiuo adresu:

Lithuanian Social Club, 121, Middleton Rd., Manchester, 8.

NORI SUSIPAŽINTI SU LIETUVAITE

23 metų amžiaus lietuvis norėtų vesti lietuvaitę. Mergaites prašo rašyti ir prisiųsti fotografiją, kuri bus grąžinta. Rašyti: Ignas Mikutis, 87, Nuffield Rd., Cauer Green, Coventry.

PRAŠOM SUSISIEKTI SU p. J. SIRUČIU,

gyvenančiu 88 Sheldon Road, Sheffield 7, tel. 55104, kai jums reikalingas automobilis. Jis atstovauja HIGHFIELD MOTORS (Sheffield) LTD., 178-184 London Road, Sheffield 2, atstovus New Rootes Products. Visuomet didelis pasirinkimas naujų modelių vartotų automobilių su garantija.

NAMINIS VYNAS 5 PENAI UŽ PAINTĄ

Tai yra įspūdinga. Pats pigiausias gėrimas pusę tiek tekainuoja kaip limonadas. Stipru, skanu, natūralu ir paprasta pasigaminti. Net ir paauglys vaikas 100% sėkmingai gali padaryti, prisilaikydamas mūsų nurodymų. Dabar kaip tik laikas daryti — rūgimui labai svarbu šilima. Reikalinga priemonių už apie 10 šil ir poros valandų laiko.

Mūsų naujasis receptas, išsamūs nurodymai ir įrengimų paveikslas 3/6 šil.

Jeigu tai, ką mes skelbiame, pasirodytų netiesa, šimteriopai grąžinsime pinigus.

Siųskite mums pinigus, savo adresą ir voką su pašto ženklu, o mes ne vėliau kaip per 2 savaites pasiųsime jums išsamius nurodymus.

A. Aavik & Co,
20, Highfield Lane, Keighley/Yorks.

VAISTAI PIGESNI TIESIOG IŠ VAISTINĖS

Jums visada bus priimtina mūsų patarnavimas ir kainos. Visi mūsų klijentai žino tai, o kas naujai pabando, tai vieną siuntinį išsiuntęs įsitikina. **Jūs taip pat galite siųsti ne tik vaistus, bet ir kitokias prekes, savo pačių supirktas ar per mus užsakytas.**
Taigi jei jums iškyla reikalas padėti saviesiems Lietuvoje, prašom leisti mums atlikti tą darbą.
Adresas:

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
ENGLAND
Tel. ACOrn 0712

Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

KAIP LENKAI PAMINĖJO ŽALGIRIO MŪŠĮ

„Su dešromis ir limonadu senajame mūšio lauke“ — tokia antrašte Vakarų Vokietijos dienraštis „Muenchner Merkur“ pavadino straipsnelį, aprašydamas Žalgirio - Tannenbergo mūšio 550 metų sukakties minėjimą, kurį suruošė lenkai mūšio lauke. Dienraščio specialus korespondentas iš Varšuvos minėjime pats dalyvavo ir jį taip aprašė.

Minėjimas įvyko liepos 17 d. Jame dalyvavo 100.000 žmonių, suplaukę iš visos Lenkijos, atšvęsti prieš 550 metų įvykusios šioje vietoje pergalės, kurios atsiekė jungtinė lietuvių ir lenkų kariuomenė prieš Vokiečių Ordino jėgas. Dalyvių tarpe buvo 30.000 vien tik lenkiškųjų skautų ir kitų jaunimo organizacijų narių. Daug dalyvavo liaudies chorų, tautiniais drabužiais apsirengusių grupių, kariuomenės dalinių ir neapmatoma daugybė žiūrovų.

Į minėjimą buvo atgabenta 15.000 kg įvairių dešrų, 225.000 bonkų gėrimų ir 6.000 tonų valgomų ledų.

Šalia eilės kalbos, šokių ir dainų, buvo suruošti armijos ir orinių karo pajėgų paradai. Diena buvo labai karšta, ir todėl sanitarai turėjo pagelbėti daugeliui nuo kaitros nukentėjusių žmonių.

Kaip ir buvo laukiama, Lenkijos kamunistinis režimas šią pramogą panaudojo propagandos tikslams. Pirmasis kalbėtojas, prezidentas Zawadzki, iškėlė Žalgirio mūšį ryšium su komunistiniu režimu, pabrėždamas, kad naujasis Žalgirio paminklas simbolizuoja 15-kos metų liaudies Lenkiją ir draugystę su kitais „socialistiniais“ kraštais. Savaime suprantama, Zawadzkis ir pagrindinis dienos kalbėtojas Gomulka jau įprastu būdu užsipuolė ir dabartinę Vak. Vokietiją, kaip agresyvių jėgų hortą. Gomulka pristatė Dr. Adenauerį kaip tipišką prūsų veržimosi į Rytus atstovą. Esą, sumuštasis didmeisteris von Jungingen ir Adenaueris stovi vienoj linijoj. Tačiau karštais žodžiais Gomulka pagarbiai iškėlė sovietišką Rytų Vokietijos režimą, kuris pripažino Oderio-Neisės liniją. Taip, esą, dabartinė Vokietijos-Lenkijos siena pirmą kartą tapo „Taikos sieną“.

Pabaigoje „Muenchner Merkur“ korespondentas pabrėžė:

Būdinga, kad minėjimo metu nebuvo nė vieno kalbėtojo iš sovietinės Lietuvos. O tikrumoj Žalgiris ir Lietuvai turi tokią pačią reikšmę, kaip Lenkijai. Proga paskelbti bendros pergalės lauke, kad tarpkario metu pasireiškę lenkų-lietuvių tarpusavio prieštaravimai yra nugalėti, nebuvo išnaudota. (ELI)

„MUENCHNER MERKUR“ DAŽNAI MINI LIETUVĄ

Žymus ir gerai informuotas Vakarų Vokietijos dienraštis „Muenchner Merkur“, išeinąs Bavarijos sostinėje Miunchene, šiais metais jau daug kartų paminėjo Lietuvą. Metų pradžioje aprašė Reginos ir Tomo Leonų atvykimą iš Lietuvos į JAV, kartu išspausdindamas ir abiejų jaunuolių nuotrauką. Panašiai aprašė Barboros Armonienės su sūnumi Jonu atvykimą. Trumpa žinute paminėjo Vasario 16 sukaktį. Birželio 17 d. ilgesniu straipsniu, išspausdintu geroje vietoje, labai nuoširdžiai ir mums palankiai aprašė Lietuvos pavergimo 20-metį, iškeldamas to laiko eilę faktų. Liepos 18 d., aprašant Žalgirio mūšio minėjimą Lenkijoje — mūšio vietoje, kartu iškėlė Žalgirio mūšio reikšmę ir lietuvių tautai. Liepos 23-24 dienų numery išspausdinta naujausioji žinutė apie Lietuvą, pavadinta „Šuslovas Lietuvoje“. (ELI)

PAIEŠKOJIMAI

DRUNGILAS Adomas ir MIRAVAS Petras, abu kilę nuo Telšių, patys ar žinantieji apie juos prašom rašyti: Antanas Anužis, 87, Nutffield Rd., Caurthauer Green, Coventry.

40 METŲ KUNIGAVIMO SUKAKTIS

Liepos 4 d. kun. Dr. Ladislovui Groniui suėjo 40 kunigavimo metų. Toji proga buvo paminėta Dieburge (Vokietijoje), kur šiuo metu sukaktuvininkas gyvena. Kun. Dr. L. Gronis yra gimęs 1896 m. rugsėjo 11 d. Krokialaukio parapijoje, Alytaus ap. Kunigu įšventintas arkivyskupo Karevičiaus 1920 m. liepos 4 d. Kaune. Po šventimų buvo išsiųstas aukštosioms studijoms į Vokietiją, kur atsiekė teologijos daktaro laipsnio. Grįžęs atgal į Lietuvą, buvo apie 10 metų Vilkaviškio vyskupijos kurijos kancleriu ir dvasinio tribunolo teisėju. Vėliau ligi 1940 m. buvo karo kapelionu, o 1942-44 metais Vilniaus kunigų seminarijos profesorium. Tremties pradžią praleidęs Vokietijoje, 1949-54 metais Skotijoje dirbo pastoracinį darbą ir redagavo „Išeivių Draugą“. 1954 m. vėl grįžo į Vokietiją, kurį laiką gyveno Bonnoje, atstovaudamas Lietuvos krikščionis demokratus tarptautinėje krikščionių demokratų organizacijoje, nuo 1955 metų kapelionavo Vasario 16 Gimnazijoje ir buvo jos vicedirektorium, galiausiai persikėlė į Dieburgą, kur eina Sielovados direktoriaus pavaduotojo pareigas. Šalia to turi savo platų pastoracinį rajoną Bonnos-Duesseldorfo apylinkėse ir kartu padeda pastoraciniame darbe lietuvių LS kuopose.

Kun. Dr. L. Gronio 40 metų kunigavimo sukakties paminėjimo iniciatoriais buvo Sielovados direktorius tėv. Alfonsas Bernatonis ir Dieburgo kapucinų vienuolyno gvardijonas. Sukaktuvininkas liepos 10 d. atlaikė iškilmingas šv. Mišias kapucinų bažnyčioje, asistuojamas savo studijų draugo kun. Salemono Kauno ir kun. Broniaus Liubino. Sukaktuvinį pamokslą sakė eilė metų dirbęs Lietuvoje tėv. Marcelinas OFMCap. Iškilmingose šv. Mišiose, be asistavusių lietuvių kunigų, dar dalyvavo tėv. A. Bernatonis, kun. Dr. Jonas Petraitis ir kun. Jonas Tautkevičius, o savo atsilankymu į pobūvį sukaktuvininką dar pagerbė kun. Dr. Juozas Navickas ir kun. Jonas Dėdinas. Sukakties proga kun. Dr. Gronis gavo sveikinimus iš Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininko E. Simonaičio, 4204 LS kuopos vado kpt. J. Matulaičio ir daugelio kitų lietuvių ir vokiečių. (ELI)

IŠSIŠOKO SU KOLCHOZAIS

(E) Vokietijos sovietinės zonos komunistinis režimas, varu ir paskubomis pravedęs žemės ūkio kolchozinimą, dabar pasijunta dideliuose ūkiniuose sunkumuose. Paprastai kalbant, trūksta maisto produktų. Priverstiną sukolchozinimą vykdant tūkstančiai pačių pažangiausių ūkininkų bėgo (ir dar bėga) į Vakarus, o tai sovietinės zonos žemės ūkio gamybos pajėgumą dar labiau sužlugdė. Kad neatsitiktų panašūs dalykai ir su pramonės gamyklomis ir amatais, režimas paskelbė, kad priverstino grūdimo į „arteles“ kol kas nebūsią. Bet žmonės tuo netiki.

Pasireiškiant dideliems ūkiniams sunkumams, režimas susiranda „kaltininkų“ ir juos pašalina iš pareigų. To pasėkoje daugelyje provincijos vykdomųjų komitetų įvyko didelės permainos. Kai kur pakeista net pusė pareigūnų. Tuo tarpu įtampa tarp vadovaujančiųjų ir gyventojų masių paskutiniu metu padidėjo.

KLIŪTYS SIUNTINIAMS

Patirta, kad visi balandžio ir gegužės mėnesiais į Lietuvą, Latviją ir Estiją siųstieji siuntiniai dėl nežinomų priežasčių tam tikram laikui buvo sulaikyti ir neišduodami adresatams.

Paskui visi iš karto buvo įteikti adresatams beveik visur liepos 26 d.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ, SIBIRĄ IR KITUS KRAŠTUS

Sąžiningiausias, patikimas ir garantuotas patarnavimas, aukščiausios rūšies prekės už žemiausią kainą.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E.2, ENGLAND.
Tel. SHO 8734.

Seniausia Anglijoje lietuviška bendrovė.
MEDŽIAGOS, AVALYNĖ, VAISTAI, MAISTAS.
Akordeonai, siuvamosios mašinos, rašomosios mašinėlės, motociklams ir dviračiams dalys, įvairios lempos, sporto įrankiai ir visa kita.
Geriausios atsiskaitymo sąlygos.
Kiekvienam siuntiniui asmeniška priežiūra!
NAUJI 1960 m. kainoraščiai ir įvairios informacijos pareikalavus teikiama visiems nemokamai.
Pasiunčiame ir pačių klientų supirktąsias prekes.

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS GARANTUOTAS

GRASINAMIEJI PASIŽADĖJIMAI

(E) Rumunijos piliečiai, kurie gauna oficialų leidimą išvykti užsienin, turi pasirašyti šitokio turinio pareiškimą: „Aš, žemiau pasirašęs, pareiškiu, kad esu laiminga gyvenęs tarp Rumunijos piliečių. Man buvo suteiktos visos darbo ir mokslo lengvatos. Aš šiuo pareiškiu, kad į kurį kraštą bevažiuočiau, aš niekad nedalyvausiu veiksmuose, priešinguose mano kraštui, taipgi niekad netalkininkausiu veiksmuose, nukreiptuose prieš Rumunijos žmones ir vyriausybę. Šio pareiškimo metu, vadovaudamasis savo laisva valia, aš sąmoningai prisiimu visą atsakomybę už pasėkas, kurios iškiltų tuo atveju, jei nesilaikyčiau duoto pasižadėjimo“.

Akcija prieš šunis ir radiją

(E) Rumunijoje vedama didelė akcija prieš šunis ir radiją. Šunes gaudomi, pirmiausia, dėl to, kad jų kailiai reikalingi eksportui į Rusiją, o svarbiausia šunes stabdo komunizmo progresą: savo kandžiojimais jie neleidžia politiniam agitatoriam pasiekti ūkininkų, o lojimu įspėja ūkininkus tuo atveju, kai policija bando pravesti pas ūkininkus netikėtą kratą.

O radijas pateko valdžios nemalonėn už tai, kad žmonės, nebodami įspėjimų ir didelių baudų, godžiai gaudo žinias iš užsienio. Žinios iš užsienio plinta kaip gaisras.

Tikrinami olimpiados dalyviai

(E) Saugumo policija, drauge su Rumunijos sporto federacija atidžiai po kelis kartus tikrina kiekvieną kandidatą į sporto olimpiadą Romoje. Specialūs politiniai prižiūrėtojai juos lydės ir prižiūrės Romoje. Praėjusios sporto olimpiados Melburne metu 14 Rumunijos sportininkų (viso jų buvo 49) atsisakė grįžti į Rumuniją.

Stiprina kolektyvizaciją

(E) Komunistų profesinių sąjungų laikraštis „Trud“ spausdina Bulgarijos KP sekretoriaus Todoro Šivkovo kalbą, kurioje jis įspėja, jog bus imamasi priemonių prieš tuos, kurie trukdo žemės ūkio kolektyvizaciją. Jis kaltina visus žemės ūkio darbuotojus priešvalstybinėmis ir prieškolektyvinėmis tendencijomis.

Rytų Vokietija

(E) Jau kelios savaitės, kai R. Vokietijos gyventojai negauna nei vaisių, nei daržovių tiek, kiek buvo numatyta. Trūksta darbininkų ir transporto priemonių. Visuose R. Vokietijos miestuose kas dieną stovi ilgos eilės, laukiančiųjų vaisių ir daržovių. Žmonės viešai reiškia savo nepasitenkinimą. Komunistinė vyriausybė R. Berlyno moteris ragina šešių dienų talkon padėti ūkininkams nuimti daržovių derlių. Partijos laikraštis „Neues Deutschland“ nusiskundė, kad iki liepos mėn. pabaigos tik 6 proc. javų tebuvo nuimta. Reikalaujama, kad ūkininkai dirbtų naktinėj pamainoj. Šiam tikslui laikraštis griebėsi seno šlagerio: „Naktis nėra skirta tik miegui“.

Lenkijoje suimta daug darbininkų

(E) Lenkų pramonės mieste Nowa Hutav, metalo plokštinimo (valcavimo) fabrike „Lenin“, neseniai buvo suimta daug darbininkų. Jie buvo apkaltinti sabotažu dėl blogai pagamintos plieno siuntos, kuri buvo skirta Sovietų Sąjungai. Kartu su paprastais darbininkais buvo suimta daug technikų.

Čekoslovakijos technikai į Kubą

(E) Po R. Castro apsilankymo Pragoje, Čekoslovakija siunčia ginklus, technikus ir kariuomenės ekspertus Kubon. Šiom dienom Čekoslovakijoje laukiama karinių ir kitų asmenų iš Kubos: jie čia gaus politinį ir techninį apmokymą.

KALĖDIENĖ IR BALTUŠNIKAS NEPASIDAVĖ

Liepos 17 dieną, Sovietijos lengvosios atletikos varžybų paskutinę dieną, Birutė Kalėdienė vėl pralenkė kitas ietininkes ir išsikovojo pirmą vietą — SSSR čempionės vardą. Šį kartą ji nusviedė ieti 54 metrus ir 88 centimetrus. (Didžiausias jos nuotolis — 57,49). Pavojingiausia jos varžovė Ozolina šį kartą tepasiekė 53,97 (anksčiau buvo pasiekusi net 59,55!) ir liko antroje vietoje.

Tą pačią dieną SSSR čempiono vardą išsikovojo ir disko metėjas A. Baltušnikas. Šį kartą jis tenusviedė diską 55 metrus ir 3 centimetrus, tai yra, 28 cm mažiau, negu prieš porą savaičių, tačiau jo varžovai, kurie tada Baltušniką buvo pralenkę (vienas tik 3 cm, o kitas net 84), šį kartą abu nepasiekė nei 55 metrų. (LNA)

PIPYNEI VIETOJ OLIMPIADOS SANATORIJA

J. Pipynė, ketverių metų nugalėtojas 1500 metrų bėgimo varžybose, šįmet varžybose visiškai nedalyvauja ir į olimpiadą Romoje nepateks. Jis gavo šlaunų nervų uždegimą. Skausmą kojose pajutęs jau žiemą, bet tada nekreipęs dėmesio ir toliau sportavęs. Paskui jau reikėję įšvirkštimų, dabar jau ir jie nebepagelbsti ir tenka vykti į sanatoriją. (LNA)

Europos Lietuvių Kronika

AUKOS BAŽNYČIOS REMONTUI

Su „Europos Lietuvio“ Nr. 28 (liepos 13 d.) buvo išsiųstas Lietuvių Bažnyčios Rektoriaus kun. A. Kazlausko atsišaukimas į tautiečius bažnyčios remontui paremti, kurio vieni londoniečiai neįstengtų padaryti. Į šį atsišaukimą kilniaširdiškai atsilieptaštai iki šiol prisiųstos aukos.

10 sv.: Kun. V. Kamaitis, B. Kmieliauskas, J. Strumskis.

8 sv.: K. Paipalas.

6 sv.: K. Kairys.

5 sv.: Kun. J. Gutauskas, J.T. Bakaičiai, R.D. Sealey, D. Jelinskas, M. Narbutas, L. B. Švalkai, A. Armalis, K. Levinskas, D. Paukštienė, V. Kukanauskas, A. Bernatonis, Mrs. Kvedaras, J. Jonkaitis.

4 sv.: Girnys.

3 sv.: J.V. Urbonai, S. Čereškevičius, K. Žilinskas, Diržius.

2 sv. 13 šil.: A. Mikalauskas.

2 sv. 10 šil.: J.E. Lūžai.

2 sv.: Pasiuntinybė, A.O. Kukanauskai, A. Baronas, J. Matulis, R. Žudžius, J. Pakalnis, O. Benevičienė, K. Vitkus, V. Janonis, B. Čapas, A. Rusys, J. Gudmantas, K. Jurka, P. Naginevičius, A. Žukauskas, P. Zajankauskas, L. Nemeika, P. Miliauskas, A. Širvaitis, Tautietė iš Leeds, V. Miškinis, J. Žemaitis, V. Braniška.

1 sv. 11 šil.: Kun. K.A. Matulaitis, MIC.

1 sv. 10 šil.: K. Stirbys, J. Tamašauskas.

1 sv. 5 šil.: V.M. Zokai.

1 sv.: V. Balickas, E. Vaitkevičienė, P. Bielskis, J. Žamba, P. Snyras, J. Petravičienė, Z. Elvikienė, M. Talkašauskas, J. Strumskis, B. Šliogeris, P. Pupalangis, V. Jurevičius, J. Vilimaitis, P. Každalis, P. Senvaitis, J. Krivickas, J. Miknevičius, P. Čeponis, J. Minkevičius, J. Kriščiūnas, M. Ambrulaitis, P.L. iš Bath, J. Liobė, R. Biekša, A. Česnauskas, P. Ramaitis, A. Petrauskas, J.O. Rinkauskai, A. Venclovas, A. Skučas, J. Naudžiūnas, J. Kiršinas, K. Makaras, J. Kaminskas, J. Sauliūnas, A. Masiulionis, E.B. Jakučiai, A. Vitkus, M. Kiršinas, M. Mikalauskas, K. Žeimys, P. Žilinskas, A. Vitkūnas, J. Juška, P.J. Jukneliai, K. Mažylis, P. Skauda, A. Kadžionis, K. Navakauskas, M. Valikonis, A. Ritbergeris, A. Šukys, A. Biliūnas, J. Baukys, A. Valkūnienė, Gugas, V. Blažys, inž. K. Klėgeris, S. Karalevičius, A. Miliūnas, A. Gaidelis, V. Lugas, P. Jučionis, J. Prikteris, A. Kaziūnas, K. Sruoga, J. Benetis, V. Ignaitis, I. Kiaunė, Kideikiai, J. Perminas, J. Sasnys, V. Dajoras, R. Giedraitis, A. Tamašauskas, P. Marsvytis.

15 šil.: P. Kulvinskas, B. Skurskytė.

14 šil.: J. Norvaiša.

10 šil.: B. Daunoras, V. Vasaitis, P. Kleinas, V. Jokubaitis, J. Lideika, S. Ježerskis, A. Birbilas, K. Kačius, H. Ropius, J. Kaleckas, P. Butėnas, J. Baršauskas, K. Svinkūnas, J. Maslauskas, J. Stanis, J. Mačionis, K. Norkaitė, A. Abukauskas, S. Petkevičius, P. Didžbalis, V. Aneliauskas, D. Lūžaitė, K. Jankus, P. Raslanas, A. Kasparavičius, I. Morkūnas, D. Kaniauskas, A. Butkus, K. Kubilius, J. Klimaitis, P. Kleinas, M. Raudys, J. Čepas.

7 šil.: J. Vaivada, E. Višniauskienė, P. Andziulienė, P. Kirkilionis, J. Jakaitis, P. Zaranka, Mme V. Dupuy, J.M.

5 šil.: P. Vasiliauskas, J. Vilimas, J. Petrėnas, V. Gruzdys, J. Žvirblis.

4 šil.: A. Vaičikauskas.

Visiems iki šiol aukojusiems nuoširdžiai dėkoja Lietuvių Bažnyčios Rektorius. Bažnyčios ir namo šių metų remontas kainuos apie 600 svarų.

JAUNIMO IR SKAUTŲ STOVYKLOS APYSKAITA

Pajamos

1. Stovyklautojų mokestis — 104.10.0,
2. DBLS Skyrių aukos — 80.0.0,
3. LAS Sk. aukos — 9.6.6,
4. Kitos aukos — 31.15.8.

Viso 225.12.2.

Išlaidos

1. Maistas — 139.3.6½,
2. Apmokėta kelionė — 36.7.3,
3. Palapinės — 20.2.8,
4. Smulkios išlaidos — 6.19.6½.

Viso 202.13.0.

LIKUTIS 22.19.2.

* * *

Stovyklai aukojo:

DBLS Skyriai — 80.0.0, LAS Londono Sk. 4.10.0, LAS Buckminsterio Gr. 1.10.0, LAS Bradfordo Gr. 1.0.0, LAS Prestono Gr. 2.2.6, Bradfordo Vyties Klubo Valdyba 3.0.0, J. Vrūbliausko surinkta Bradforde 9.0.0, kun. J. Gutauskas 1.0.0, J. Krivickas 1.0.0, „X“ aukojo 5.0.0, surinkta pamaldų metu Sodyboje 5.11.2, P. Milašius 1.0.0, R. Sealey 2.10.0, Baublys 1.0.0, Demenio surinkta Sodyboje 2.14.6.

Visiems aukojusiems ir prisidėjusiems prie aukų rinkimo visų stovyklautojų vardu širdingai dėkoju.

Savo širdingiausią padėką reiškiame A. Jankūnui už parūpinimą sunkvežimio palapinėms pervežti iš Londono ir atgal, Petrauskui už nuvežimą ir parvežimą palapinių ir visiems kitiems, bent kokiu būdu prisidėjusiems prie stovyklos paruošimo.

Ačiū visiems!

ps. J. Alkis, Rajono Vadeiva

KIEK STOVYKLOJE BUVO DALYVIŲ?

Skautų ir jaunimo vasaros stovykloje iš viso buvo 70 dalyvių.

Pilną stovyklos mokestį sumokėjo 40, dalinį 4 ir atleista nuo mokesčio 26.

LAIŠKAI DĖL LIETUVIŲ NAMŲ IR SODYBOS

Ryšium su S. Kuzminsko straipsniu dėl to, ką reikėtų parduoti: Sodybą ar Namus, norint apsiginti didelės skolų naštos, gauta jau visa eilė laiškų— skaitytojų pasisakymų.

Jų santrauką galėsime pateikti tik kitame laikraščio numeryje.

LONDONAS

CENTRO ŽINIOS

DBLS Valdybos, Tarybos ir LNB-vės vadovybių nariai S. Nenortas, kun. A. Kazlaukas, J. Bendorius ir S. Kasparas dalyvavo Londono DBLS skyriaus sušauktame visuomenės susirinkime, kuris svarstė DBLS ir LNB-vės vadovybių išleistąjį aplinkraštį Bendrovės akcininkams. Susirinkimas priėmė rezoliuciją, kurios svarbiausi punktai yra šie:

a) Toliau bandyti ieškoti ilgalaikės paskolos palankiomis sąlygomis B-vės finansinei krizei išvengti;

b) Negaunant ilgalaikės paskolos, daryti žygių pratęsti dar metams esamąją 13.500 paskolą, nežiūrint labai aukštų palūkanų (apie 2.500 sv. per metus);

c) Pritarti sumanymui reikiamąją paskolą užtraukti iš lietuvių, sutinkančių Bendrovei paskolinti pinigų;

d) Finansinei krizei išspręsti neparduoti Lietuvių Sodybos;

e) Priimta dėmesin, kad nei Lietuvių Namų nei Sodybos ligi paskolos atmokėjimo termino — lapkričio 27 d. — neįmanoma parduoti dėl laiko stokos; todėl dėmesys turi būti kreipiamas į paskolos gavimą iš lietuvių ar iš kitų šaltinių.

LNB-vės vadovybė pabrėžia, kad pastangos paskolai gauti daromos ir toliau, ir tai yra pažymėta aplinkrašty. Dabar turimosios paskolos pratęsimas dar vieneriems metams finansinės krizės neišspręstų, nes po metų, išmokėjus spekuliantams dar 2.500 per vienerius metus, Bendrovė ir vėl atsidurtų tokioj pat padėty, kaip ir šiandien. Taip pat reikia priimti dėmesin ir tą galimybė, kad turimosios paskolos davėjai gali nesutikti paskolos net ir už labai aukštus nuošimčius pratęsti ir gali bandyti perimti visą Bendrovės turtą. Taigi pavojus yra didelis ir reikalauja visos mūsų bendruomenės rimto dėmesio ir pastangų.

DBLS LONDONO I SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Rugpiūčio 13 d. Skyriaus nariai, Lietuvių Namų B-vės akcininkai ir Londono lietuviškosios bendruomenės nariai susirinko Londono Sporto ir Soc. Klubo patalpose apsvarstyti paskutiniojo Liet. Namų B-vės ir DBLS Valdybos aplinkraščio, kuris kalba apie B-vės finansinius sunkumus ir direkcijos pramatytuosius planus ateičiai, įskaitant siūlymą parduoti Sodybą.

Susirinkimui pirmininkavo V. Mamaitis, o sekretoriavo A. Namajuška.

Susipažinus su aplinkraščiu ir S. Kuzminsko (Tarybos pirmininko) straipsniu „E.L.“ (Rimtai apsvarstykime), diskutuota net dvejetą valandų, dalvaujant B-vės direktorių pirmininkui S. Nenortui ir dir. J. Bendoriui. Susirinkime susidarė nuomonė, kad aplinkraštyje kai kurie dalykai nušviečiami per daug vienašališkai, kaip, pvz., tai, kad Namus Londone pardavus tek sią uždaryti „E.L.“ ir Nidos Knygų Klubą, nes jei nebūsią namų, tai nebūsią paramos ir spaustuvei. Dalyvavusieji direktoriai irgi pripažino, kad namai iki šiol spaustuvės beveik nerėmė. Juk namai spaustuvei už jiems atliktuosius darbus niekada nemokėdavo, o popierius, dažai, darbas kainuodavo, todėl spaustuvė rodydavo nuostolius.

Susirinkimas priėmė rezoliuciją, kuri siunčiama Lietuvių Namų B-vės direktorių Valdybai (ji spausdiname Centro žiniose).

Susirinkime dalyvavo 91 asmuo. S.

TAUTOS ŠVENTĖ LONDONE

Tautos šventę — Rugsėjo 8 — Londono lietuviai švęs rugsėjo 10 d., 7.30 vak., Sporto ir Socialinio Klubo patalpose. Šią šventę ruošia visos Londono lietuvių organizacijos bendromis jėgomis. Numatoma įdomi programa.

Įsidėmėkime ir pasižymėkime Tautos Šventės datą ir būtinai dalyvaukime.

Rengėjai

LONDONIEČIAI REMIA SAVO TAUTIEČIUS

Prieš atostogas Joną Baublį, vykstantį darban ryto metu ištiko nelaimė: motociklas, lenkdamas jį, važiuojantį dviračiu, užkliudė ir nusviedė į šaligatvį. Sulaužytas dešinės kojos kelio kaulas. Dabartiniu metu Baublys guli Bethnal Green ligoninėje po operacijos.

Jo šeima yra viena gausiausių lietuviškų šeimų Londone: augina 7 vaikučius.

Londoniečiai nutarė ateiti jam pagalbon nors maža savo duokle: DBLS Londono I Skyrius pravedė rinkliavą savo narių ir londoniečių tarpe, surinkdamas 20 sv. Tą rinkliavą labai parėmė viena lietuviška firma — „Dainos“ Cabinet Co ir Ltd: visi lietuviai darbininkai aukojo po 10 šil., savininkas 2 sv. ir tos firmos vedėjas J. Bulaitis 1 sv., tuo būdu sudarydami 9 sv.

Be to, LAS Londono Skyrius ir Meno Sambūris Vaidila surinko 7.15.0.

Jonas Baublys ir šeima dėkoja visiems jį parėmusiems nelaimės metu.

PARAPIJOS PUSMETINIS SUSIRINKIMAS

Nors susirinkimas buvo pačiu atostogų metu, bet parapijiečių susirinko gausiai. Parapijiečiai kaskart labiau pradeda domėtis, kas vyksta savoje parapijoje. Iš pranešimų paaiškėjo, kad vasarinės rinkliavos metu surinkta 242 sv. 19 šil., o pagal išsiuntinėtus per „E.L.“ anketas iki susirinkimo buvo gauta 226 sv. 16 šil.

Atlikta jau ir darbų: išplautas bažnyčios vidus, o dabar vyksta langų ir koridorių dekoravimas klebonijoje.

Numatyta rengti parapijos bazarą spalio mėn. paskutinį savaitgalį.

Be to, buvo svarstyta parapijiečių išvyka į Lietuvių Sodybą rugsėjo mėn. gale.

DBLS LONDONO I SK. EKSKURSIJA

Nežiūrint atostogų ir ekskursijos į Eucharistinį Kongresą Miunchene, londoniečiai nepamiršo aplankyti savoje lietuviškoje Sodyboje stovyklaujančių skautų ir jaunimo. 41 vietos autobusas buvo užpildytas anksčiau negu tikėtasi. Kiekvienas jaučia pareigą aplankyti jaunimo stovyklą, o juo labiau savo lietuvišką Sodybą. Be to, sodo savininkai nori išvysti savo obelaičių vaisius ir jų derlingumą.

Dienos metu įsigytųjų įspūdžių nesugadino pavakario metu užėjęs smarkus lietus, tik potvynis kelyje porą valandų sutrukdė grįžimą namo.

NORTHAMPTONAS

PAMINKLAS A.A. ST. NIEMČIAUSKUI

Thorney kaimo kapinėse, apie 7 mylios nuo Peterborough, šią vasarą turime jau baigti sutvarkyti a.a. St. Niemčiausko kapą. Einant prie pabaigos, atsirado kliūtis: kapo žemė nėra nupirkta, ir tam reikia daugiau kaip 10 svarų. Abiejose kapo pusėse yra palaidoti du ukrainiečiai. Jų kapai sutvarkyti. Mes esame atsilikę. Tad paremkime visi savo kuklia auka buvusieji jo draugai ir pažįstami, ir greitu laiku bus sutvarkyta jo palaikus priėmusioji vieta (jau galėjo palaidoti kitą į tą vietą, ir a.a. Stasio būtų kaip nebuvę).

Corby lietuviai aukojo: po 10 šil. Kriaučiūnai, B. Kasparas, po 5 šil. Miknevičiai, Kukanauskai, M. Vareika, Petrauskas, po 3 šil. Garisonai, Čekanavičiai, po 2.6 Daukinčiai, Pumpučiai, B. Černiauskas, Gerveliai, Čekanavičiai, Perminai ir 2.6 be parašo. Pagarba ir padėka visiems!

A. Barančiukas

DERBY

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Derby DBLS skyriaus valdyba praneša visiems Derby ir apylinkėj gyvenantiems Lietuvių Namų B-vės akcininkams, DBLS nariams ir kitiems tautiečiams, kad rugpiūčio 21 d. sekmadienį, 7 val. vak., skyriaus klubo patalpose šaukiamas ypač svarbus susirinkimas, kuriame bus svarstomi svarbūs L. Namų B-vę liečiantieji reikalai. Todėl visi maloniai kviečiami būtinai atsilankyti.

Skyriaus Valdyba

BRADFORDAS

ŽALGIRIO MŪŠIO SUKAKTIS

Kaip jau buvo skelbta anksčiau, Bradfordo visuomenė rugpiūčio 27 d., 18 val., Victoria Hall, Saltaire (near Bradford), rengia Žalgirio mūšio 550 metų sukakties minėjimą.

Šitokio pobūdžio minėjimai kartojasi tik kas 50 metų; daugeliui iš mūsų jis pirmas, kitiems gal ir paskutinis, todėl nepraleiskime progos jame dalyvauti. Čia vaizdžiau negu bet kuriame kitame minėjime pasidžiaugsime didinga Lietuvos praeitim ir užsigrūdinsime dabarties ir ateities kovoms. Programa plati ir įdomi: dalyvauja Pasiuntinybės Patarėjas V. Balickas, plk. Jakutis su ponia, vietinės meno pajėgos ir kt. Šokiams gros „Vyties“ klubo džiazas.

Tad visi, iš arti ir toli, pavieniui ar ekskursijom, rugpiūčio 27 d. (šeštadienį) nuvykime į Bradfordą!

Pastaba: pradžia punktualiai 6 val.

Organizacinis Komitetas

VOKIETIJA

A.A. ADOLFAS RAGOŽIUS

(ELI) Liepos 17 d. prie Vogelbach-Pfalz Vokietijoje buvo suvažinėtas ir mirė vietoje Adolfas Ragožius. Velionis buvo gimęs 1913 m. rugpiūčio 19 d. Zarasuose. Paskutiniu laiku tarnavo 4203 LS lietuvių sargybų kuopoje Miesau. Buvo nevedęs, ir artumoje jokių giminių neturėjo. Palaidotas liepos 19 d. Miesau kapinėse. Laidotuvių apeigas atliko kun. Bronius Liubinas. Prie duobės kalbą pasakė inž. Jonas Augustaitis, LS pabaltiečių ryšio karininkas Kaiserslauterne. Laidotuvėse dalyvavo ir vainikus padėjo Miesau stovinčios LS kuopos, PLB Miesau apylinkės valdyba, lietuvių kuopų atstovai iš Kaiserslauterno ir Uhlerborno.

COVENTRY

SVARBUS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

DBLS Coventry Skyriaus ypatingas susirinkimas įvyks rugpiūčio 21 d., 11 val. Sydenham Hotel (prieš Alenksandra kiną).

Bus svarstomi LN B-vės finansiniai sunkumai ir Sodybos pardavimas.

Visi kviečiami dalyvauti. **Sk. Valdyba**

PASKOLA

S. Kuzminskas

Liet. Namų B-vės Valdyba savo pranešime akcininkams, nors ir labai trumpai, bet labai aiškiai išdėsto finansinę B-vės padėtį. Valdyba nesistengia nieko pagražinti; ji taip pat nesistengia įrodinėti, kad viskas gerai, nes B-vei ir praeity niekuomet nebuvo lengva (prisiminkime, taip mėgdavo aiškinti pereitų laikų, dabar jau atsistatydinęs, Valdytojas).

Dabartinė valdyba sako visai aiškiai, kad Bendrovė turi 19.814 svarų skolų, iš kurių 13.500 sv. reikia sumokėti 3 mėnesių būvyje. Tai yra aukščiausias bet kada buvęs B-vės įsiskolinimas. Kasoj gi yra tik tiek pinigų, kiek reikia kasdienėms išlaidoms padengti.

Antroj pranešimo daly Bendrovės Valdyba išdėsto galimas išeitis. Jų tarpe pamini vieną tik prabėgomis, tai **paskolą iš 130 akcininkų po 100 sv. kiekvienas** (noriu pabrėžti: ne iš anglų, bet iš savųjų akcininkų). Tai nauja mintis. Šį kartą B-vės Valdyba neprašo aukų, kaip įprasta būdavo praeity. Ji prašo pinigų iš akcininkų, kuriuos ji pažada grąžinti taip pat, kaip kad ji grąžintų, jeigu tie pinigai būtų skolinti iš anglų.

Kada ir kokiomis sąlygomis ta paskola būtų grąžinta? Ogi tokiomis, kokias patys akcininkai savo suvažiavime nustatytų.

Aš asmeniškai manau, kad tokia paskola galėtų būti **lengvai** grąžinta 10 metų būvyje. Vadinas, kiekvienas, paskolinęs 100 svarų, kasmet gaus 10 svarų atgal. Kas norėtų, nuošimčius už paskolintus pinigus, manau, galima būtų mokėti aukščiausius, mokamus bet kur Anglijoj už padėtus indėlius. Tai būtų nuo 3 iki 3½ proc. metams. Tuo būdu skolintojui ta paskola būtų jo pelningiausias investavimas.

Kokia garantija, kad paskolintieji pinigai bus grąžinti pagal susitarimą? Pirmoji garantija, kurią valdo ir disponuoja patys akcininkai, tai yra B-vės turtas (Sodyba ir Liet. namas). Visai realiai ir minimaliai jį šiandien reikėtų vertinti 30.000 svarų. Jeigu nuo šios sumos atskaitysime įvairias skolas anglų įstaigoms ir asmenims apie 6.000 svarų, tai lieka 24.000 svarų grynos turto vertės. Tuo būdu kalbamoji akcininkų paskola būtų beveik dvigubai garantuota B-vės turtu. Prie to dar papildoma garantija būtų to turto (Namų ir Sodybos) metinės pajamos, kurios, kaip mes visi žinome, yra pakankamos tokios sumos paskolai grąžinti.

Tuo būdu aš asmeniškai nematau jokio pavojaus, kad paskolintieji pinigai nebūtų sutartu laiku grąžinti.

Norėdami dar labiau užsigarantuoti grąžinimą paskolų, akcininkai galėtų išsirinkti savus atstovus, kurie visuomet būtų kviečiami į Bendrovės Valdybos posėdžius, turėtų pilną B-vės reikalų apžvalgą ir žiūrėtų, kad paskola būtų grąžinama sutartomis sąlygomis.

Jeigu tokios paskolos sukėlimas mums, akcininkams, pasisektų, tai Bendrovė iš karto išeitų į šviesų kelią, atsikratytų nuo svetimų kapitalų naštos ir taptų pati sau šeimininke.

Aš nematau, kad mes, išgyvenę tiek ilgai Anglijoj ir jau apsitvirtinę medžiagiškai, negalėtumėm rasti 100 svarų tokiai paskolai. Juk padėdami indėlį į bet kurį banką skoliname anglų bendruomenei. Tai argi atsisakysime paskolinti Lietuvos reikalui? Pagaliau ir pati B-vė, kam jai mokėti nuošimčius anglų akcininkams, jeigu ji gali mokėti saviems?

Kas tiki šiuo reikalu, kiekvienas imkimės iniciatyvos. **Laiko liko labai maža.** Iš savo pusės aš esu pasiruošęs duoti savo įnašą.

Tie, kurie svartysime, ar dalyvauti paskoloj ir su kiek pinigų, turėtume prisiminti, kad savo paskola mes gelbėsime pirmoj eilėj lietuviškam spaudos žodžiui, lietuvybės išlaikymui ir mūsų bendruomenės gyvenimui.

SEKM. RIMTIS

Dėl Pasaulio Gyvybės

Pasaulinis Eucharistinis Kongresas Miunchene didingai liudijo tikinčiųjų vienybę. Kaip grūdai varpose bangavę laukuose ir kalvose surenkami ir padaroma kasdieninė duona, taip ir tikintieji iš visų pasaulio kraštų, iš visų giminių čia susirinkę viešai pareiškė savo meilę ir ištikimybę Kristui, sudarydami gyvąją Katalikų Bažnyčią. Kada materializmas skverbiasi į gyvenimą, Bažnyčia iš naujo viešai pasauliui parodo, ką tikintieji svarbiausiuoju dalyku laiko gyvenime — tikėjimą į Kristų, kuris gyvena mūsų tarpe altoriaus paslaptyje — Šv. Komunijoje. Čia kaip tik sukosi visos Kongreso iškilmės, paskaitos, pamaldos, šimtatūkstantinėms minioms priimant Šv. Komuniją — Gyvybės Duoną, apie kurią Išganytojas sakė: „Kas valgys tos duonos, bus gyvas per amžius; o duona, kurios aš duosiu, yra mano kūnas dėl pasaulio gyvybės. Kas šitą duoną valgo, bus gyvas per amžius“. Ir nėra kito vardo, kuris galėtų išgelbėti šių dienų mūsų pasaulį. Šv. Povilo žodžiai Pilipiečiams dar kartą turi pasirodyti teisingi: Jėzaus vardu visoks kelias turi priklaupti danguje, žemėje ir po žeme.

Paskutiniąją Kongreso dieną iškilmių aikštėje Šv. Mišiose dalyvavo virš vieno milijono tikinčiųjų. Čia buvo 30 kardinolų, 500 vyskupų, apie 8.000 kunigų. Atrodo, ne buvo pasaulyje tautos, kuri čia nebūtų turėjusi savo atstovų, išpažįstančių tą patį tikėjimą, tuos pačius Sakramentus, tą patį Vyriausiąjį Ganytoją — Romos Popiežių. Ir šis pasaulinis tikinčųjų susirinkimas Eucharistijos šviesoje norėjo būti ne vien tik tikėjimo pareiškimas, bet ir ženklu visiems geros valios žmonėms, jog Kristus yra vienintelis Kelias, kuriuo visi turėtų eiti. Kristus jungia tautas ir tautų vienybė Kristuje yra tikrasis taikos pagrindas.

Turime giliai tikėti, kad pasaulis gali būti atnaujintas tik antgamtinėmis priemonėmis ir antgamtiniais darbais. Tos priemonės ir toji jėga yra sakramentai ir malda. Prigimtų priemonių nepakanka žmogų pataisyti, kad jis būtų geras. Prigimtos priemonės negali net laimės suteikti. Kristus mums primena vynmedį ir šakeles, kad be Jo nieko negalima padaryti. Būsite kaip šakelės nukirsti, numesti, sudžiovinti ir sudeginti. Visa tai įžeidžia šių laikų puikybę. Bet tai yra paskutinis žodis. Ir geriausias mokslinis ar visuomeninis darbas be pašvenčiamosios malonės Dievui neturi reikšmės, už jį nebus atlyginta amžinybėje. „Gyvybės Duona“ tepasiekia ir mūsų širdį!

Kun. P.D.

Pamaldos

BRADFORD — rugpiūčio 21 d., 12.30 val.
ROCHDALE — rugpiūčio 28 d., 11.30 val.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470
Redakcijos ir Administracijos adresas: **1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

BROWNEJONES
LIETUVIŲ SKYRIUS
1, NORFOLK PLACE, LONDON, W.2
Tel. PADdington 2797

SIUNTINYS NR. 31 — VYRAMS
Svoris 6 lbs. Kaina £15.0.0
3¼ yds. kastiuminės medžiagos, lygi arba dryžuota, tamsiai mėlynos, pilkos ir rudos spalvos.
Pamušalai, sagos ir siuvimui siūlai.
1 komplektas apatinių baltinių — baltiniai ir ilgos kelnės.
3 yds. poplin medžiagos marškiniams.
1 kaklaraištis.
2 poros vilnos-nylon puskojinių.
1 sunkaus tipo megztinis ilgomis rankovėmis, tamsiai mėlynos, pilkos ir vyninės spalvos.
1 vilnonis šalikas.

SIUNTINYS NR. 32 — MOTERIMS
Svoris 6 lbs. Kaina £15.0.0.
3 yds. kostiuminės medžiagos, lygios, tamsiai mėlynos ar pilkos spalvos.
Pamušalai, sagos ir siuvimui siūlai.
1 komplektas apatinių — baltiniai ir kelnaitės.
3 yds. medžiagos dviems bliuzkelėms.
1 spalvotas rankšluostis.
2 poros kojinių.
1 megztinis užsegamas priekyje, įvairių spalvų.
1 vilnonė Swiss skarelė, 32x32, gėlėta ar su ornamentais.

Kainose įskaitytas sovietų muitas ir visi kiti mokesčiai. Gavėjas nieko nemoka.
Pilnai garantuojame už siuntinio saugų gavimą.

REIKALAUKITE NAUJŲ KAINORAŠČIŲ.